

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav východoevropských studií

Bakalářská práce

Biblické frazeologismy v povědomí ruského a českého národa
The biblical phraseology in the minds of Russian and Czech nation

Šárka Lázničková

Vedoucí práce: **PhDr. Mgr. Natalie Rajnochová, Ph.D.**
Studijní program: **Filologie (B7310)**
Studijní obor: **Ruský jazyk a literatura (7310R151)**

Rok odevzdání: **2016**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Biblické frazeologismy v povědomí ruského a českého národa vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně, za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu

V Praze dne

.....
Šárka Lázničková

Poděkování:

Zejména bych chtěla bych poděkovat vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Mgr. Natalie Rajnochová, Ph.D. za její vedení, cenné připomínky a rady a hlavně za ohromnou velkorysost a trpělivost. Za vstřícnost bych chtěla též poděkovat svému tatínkovi, který mi byl nápomocen s nasbíráním pomocných materiálů.

Anotace

Tato bakalářská práce se věnuje biblickým frazeologismům v kontextu povědomí ruského a českého národa. Pomocí empirické sondy se snaží vypátrat do jaké míry se tyto výrazy používají v dnešní době, zda jsou aktuální a srozumitelné, v jakých situacích se používají a zda jsou rodilí mluvčí obeznámeni s jejich původem.

Klíčová slova: Bible, frazeologie, idiom,

Annotation

This bachelor's thesis deals with biblical phraseological units in the context of Czech and Russian nation's awareness about them.

By means of empirical probe it strives to examine the extent to which these units are in use nowadays, whether they are actual and comprehensible, in what sort of situations they are being used and if native speakers are familiar with their origin.

Keywords: Bible, phraseologie, idioms

Obsah

1 Úvod	6
2 Motto bakalářské práce	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
3 Původ názvu frazeologie a různost pohledů na danou problematiku	9
4 Biblické frazeologizmy	11
4.1 Jazyk Bible jako sjednotitel národů křesťanské kultury	11
4.2 Specifika biblické frazeologie	13
5 Vymezení pojmů	16
5.1 Definice pojmu frazeologie	16
5.2 Idiom	20
5.3 Přísloví	23
5.4 Rčení	24
5.5 Pořekadla	25
PRAKTICKÁ ČÁST	
6 Úvod do vlastního výzkumného šetření	26
6.1 Rozbor biblických frazeologismů, jež se staly součástí mého výzkumného šetření ...	29
7 Vlastní výzkumné šetření	52
7.1 Tabulky s výsledky výzkumného šetření	52
7.1.1 Český jazyk	43
7.1.2 Ruský jazyk	61
8 Celkové výsledky šetření	70
9 Závěr	74
10 Seznam četby	77
Knižní zdroje	77
Další zdroje	78
11 Přílohy	80

1 Úvod

Ve své bakalářské práci se pomocí empirického výzkumu snažím vysledovat, do jaké míry jsou biblické frazeologismy v dnešní době v povědomí ruského a českého národa, a na kolik se znalosti těchto frazeologismů u zmiňovaných národů liší.

Biblická frazeologie je velice neotřelou a zajímavou tematikou, která sahá do hluboké historie. Touto problematikou se v České Republice zabývá poměrně malé množství odborníků. Proto jsem se rozhodla udělat výzkum, který prozkoumá nejen odlišnosti ve znalostech biblických frazeologismů českého a ruského národa, ale zohlední i věkové kategorie výše zmíněných národností. Respondenti jsou rozděleni do tří skupin. První skupina se skládá z respondentů ve věku od 18 let do 35 let. Druhá skupina zahrnuje věkovou kategorii od 35 let do 70 let a poslední skupina se zabývá věkovou kategorií od 70 let a výše. Celkový počet respondentů čítá 30 z České Republiky a 30 z Ruska, přičemž každá skupina bude zahrnovat 10 osob.

Z důvodů odlišných kultur a tím pádem i jiným pohledem na náboženství jako takové, se české a ruské myšlení liší, a proto je i velice příznivé pro výzkum tohoto typu. Nejdůležitějším faktorem, který v těchto specifických odlišnostech sehrál velkou roli bylo zejména Velké schizma, které se odehrálo roku 1053 a díky němuž došlo k rozkolu v Prvotní církvi, která se rozdělila na tzv. Západní (tj. Katolickou) a tzv. Východní (tj. Pravoslavnou). Od té doby začaly mezi východní a západní církví spory a jejich cesty se začaly ubírat jinými, svébytnými směry. Proto se náboženské myšlení v těchto dvou zemích liší, ačkoliv katolíci a pravoslavní jsou odnože jednoho velkého celku, a to křesťanství.

Do povědomí lidí se biblické frazeologismy dostali zejména díky tomu, že v dřívějších dobách společnost přikládala větší váhu k víře v Boha. Lidé mnohem častěji navštěvovali kostely, kde naslouchali kázání, díky čemuž si zapamatovali různé slovní obraty, které potom sami začali používat.

Výzkumné šetření je zaměřeno na to, jak jsou na tom se znalostmi biblické frazeologie výše zmíněné věkové skupiny českého a ruského národa a hlavní důvody, z nichž pramení jejich odlišné názory a vědomosti. K mému cíli mi dopomohou i práce odborníků na biblickou frazeologii, kterou je v České Republice zejména Prof. PhDr. František Čermák, DrSc. a v Rusku pak profesor Valerij

Michajlovič Mokienko. Dále budu čerpat ze slovníků biblické frazeologie a další odborné literatury. Výzkumné šetření je zpracováno formou kvalitativního výzkumu a členěno na teoretickou a empirickou část.

2 Motto bakalářské práce

Mottem mé bakalářské práce se stal článek, jejímž autorem je Václav Klaus mladší, a který se na internetu objevil v pondělí 11. května 2015 po tom, co čeští studenti u maturit nevěděli, kdo to byl Jidáš Iškariotský a ještě měli tu odvahu protestovat.

Podle mého názoru následující článek zcela vystihuje dnešní mládež, která jakoby si libovala v „bezduchem rozjímání,“ a které slovo Bible již téměř nic neříká.

*„Část maturantů protestuje proti letošnímu testu z češtiny, že totiž měli doplnit jméno **** Iškariotský.*

Přičemž z textu bylo jasné, že se má jednat o zradu, že zrada byla oceněna „třiceti stříbrnými“ a aby to bylo úplně ložený – přímo je popsáno, že to má být osoba z Nového zákona.

Maturanti to nevědí, ale nejenže je hanba nefackuje a zpoceně nesledují, zda jim náhodou zbývající otázky a body nevygenerují čtyřku. Oni ještě vesele protestují, protože proč by to měli vědět?! Co má co dělat něco biblického v maturitě z češtiny?

Mají recht. Co mají vůbec jakékoli otázky co dělat u maturity a ve škole.

„Na louce se pase bílý kůň, jakou má barvu?“ – To je taky nepřipustná otázka, protože kůň je archaická záležitost, jezdí se autákem. Navíc je to otázka dlouhá – celých devět slov, což vyžaduje pozorné čtení textu a průměrný status na sociálních sítích má slova jen tři a pár znaků :-) LOL. Číst delší texty není potřeba.

Výřadit je třeba i všechny otázky mířící na pusté memorování, například zda byl Václav IV. synem Karla IV. či obráceně, protože to se dá snadno najít na internetu a tímto směrem výuka nemůže mířit, musí být moderní.

Cizí jazyky by se také neměly u maturity zkoušet, protože Google Translator přeloží vše a všechny filmy na Nově jsou dabované. Navíc pro řadu studentů jsou cizí jazyky těžší než matematika a na diskotéce na Ibize se beztak nějak rukama-nohama domluví.

Takže si to znovu zopakujme. V moderním vyučování již dávno neplatí zastaralý axiom: že se ve školách má hlavně učit.

Vy mladší mi asi rozumíte, jak je to komické – ale existují dosud lidé, co si to upřímně myslí. Dokonce působí i na zodpovědných místech.

Moderní ale není říkat, že se ve školách nemá dělat nic. Správně „máte získat kompetence k celoživotnímu vzdělávání“ a „rozvíjet osobnost člověka, aby byl vybaven sociálními způsobilostmi“. Znamená to sice v jádru to samé – destrukci základní vzdělanosti, matematiky, četby a tvrdého studia pro ty nadanější, ale vypadá to odborně a moderně.

Ve školách musí být vše snadné a zábavné. A jediné umění správného kantora spočívá v tom, tyto dvě věci vyvážit. I když role učitele je pochopitelně také přežitá. Mělo by jít jen o jakéhosi mediátora a pouštěče aplikací moderních technologií.

V moderních školách nesmí nikoho nic stresovat, protože i celý svět okolo nás je krásný a přátelský a nám osobně nakloněný. A na to se musíme připravit. Není potřeba dosáhnout žádného úspěchu ve vlastním konání – důležité je, že máte vlastní osobnost. Třeba osobnost mstivého a tupého lenocha.

To vše jsou hlavní body generální linie, která je schválená. Ale musí se jí okamžitě uzpůsobit i každodenní dění ve školách včetně (a zejména) zkoušek. Není možné, aby jakési „odborné elementy“ pořád propašovaly do maturitních testů matematiku. Teď vystrčili růžky i nějací chytráci, kteří si myslí, že středoškolsky vzdělaný člověk by měl znát Jidáše. Aspoň podle jména.

Kde to jsme?“ (<http://www.novinky.cz/komentare/369143-komentar-u-maturit-by-se-nemelo-zkouset-nic-vaclav-klaus-ml.html>)

TEORETICKÁ ČÁST

3 Původ názvu frazeologie a různost pohledů na danou problematiku

Samotný výraz frazeologie pochází z řeckého slova φρασεο, což znamená oznamuji, nebo říkám. Kořeny frazeologie můžeme naléznout již v době antiky, kdy byli tehdejší učenci zainteresováni rozбором různých výroků slavných osobností. Jako samostatná vědní disciplína byla frazeologie definována švýcarským lingvistou Charlesem Ballyem, žákem Ferdinanda de Saussura, a to v jeho práci *Traite de stylistique française* (1909). V českém prostředí je frazeologické bádání spojeno především s Jaroslavem Zaorálkem, Václavem Flajšhansem, či Františkem Čermákem, v ruském prostředí poté se jmény Alexeje Alexandroviče Šachmatova, Viktora Vladimíroviče Vinogradova, Valerije Michajloviče Mokenka, či Nikolaje Michajloviče Šanského.

Názory na to, co je frazeologie a co spadá do jejího badatelského okrsku se velmi liší. Počátky frazeologie jsou spojovány s postavou Charlese Ballyea, který na počátku 20. století definoval základní charakteristiky frazeologického bádání. Jako samostatná akademická vědní disciplína se frazeologie etablovala v druhé polovině 20. století, ačkoliv někteří odborníci dosud odmítají tento její vědní status uznat.

Pojem frazeologie má několik základních významů. Jedním z hlavních měřítek toho, co do dané problematiky spadá, a co už ne, je subjektivní pohled každého lingvisty. Podle Šanského je frazeologie *«раздел науки о языке, изучающий фразеологическую систему языка в её современном состоянии и историческом развитии»* (Шанский, 1985: 4).

Složitou definici předkládá například N. D. Fomina a M. A. Bakina, podle kterých je frazeologie: *«раздел языкознания, который изучает фразеологизмы, то есть семантически целостные устойчивые сочетания слов, воспроизводимые в речи, как и слова, в готовом виде»* (Фомина, Бакина, 1985: 3).

Stojí za zmínku, že ne všichni lingvisté v dnešní době uznávají frazeologii jako samostatnou vědní disciplínu. Například slovenský frazeolog J. Mlacek zastává názor, že frazeologie je jenom samostatnou částí lexikologie. Ruský frazeolog A. V. Kunin, naopak nejenom vyděluje frazeologii jako samostatnou disciplínu, ale také prohlašuje, že je nezbytné vydělovat také samostatnou pátou část jazyka – frazeologickou (proti čemuž vystupuje například F. Čermák).

Šanskij například za základní úkony frazeologie považuje: *1) определение сущности фразеологизма как особой единицы языка; 2) выявление закономерностей образования фразеологизмов и их функционирования в речи. При этом фразеологический состав языка рассматривается как в современном состоянии, так и в его историческом развитии* (Шанский, 1985: 8).

Vše se vyvíjí, a proto i názory týkající se frazeologie do jisté míry fluktuují a postupně se začínají utvářet odlišné názorové tendence. Takto například z počátku byl za frazeologický výraz považován pouze takový slovní obrat, který označoval ekvivalent k jinému výrazu, nicméně tyto obraty nebyly plnohodnotnými větami.

4 Biblické frazeologismy

4.1 Jazyk Bible jako sjednotitel národů křesťanské kultury

Jazyk Bible, jež je označována jako Kniha knih, značně ovlivnil formování spisovných jazyků mnohých národů, které jsou součástí křesťanské kultury. Nicméně ačkoliv je tento jazyk Bible jakýmsi prostředníkem, který spojuje všechny národy vyznávající křesťanství, přesto je pro překladatele i tak složité překládat biblické frazeologismy do jiného jazyka. Záleží zejména na lexikálně sémantických jevech a celkové adaptaci biblických frazeologismů každého národa. V knize Лепта библейской мудрости je uvedeno následující: *«В какой-то степени язык Библии — это язык «в себе», своеобразный духовный код, объединяющий народы христианских культур.»* (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 5).

První české překlady Bible vznikaly již v 11. a 12. století. Nebyly to však zatím překlady celé Bible, ale jenom některých jejích úryvků. Nejstarším známým, avšak nedochovaným překladem je tzv. Bible leskovecko-drážďanská z doby okolo roku 1360.

V ruském prostředí to bylo trochu složitější, jak se například můžeme dočíst v knize Lepta biblické moudrosti, v níž se píše: *»Как известно, в русской православной церкви в качестве языка, богослужения используется церковнославянский перевод Библии, восходящий к кирило-мефодиевскому и естественно претерпевший в ходе многовекового развития немало редакторских замен, направленных на унификацию текста и приближение его к русскому литературному языку и народному языку. В 1816 году был впервые издан текст русского Евангелия, а в 1876 году на русском языке впервые появился полный перевод Библии, утвержденный священным Синодом»* (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 5).

«Понятно, что библеизмы, издревле, проникавшие в русский литературный язык, входили в него первоначально в церковнославянской форме; по мере же вытеснения из литературного старословянизмов и замены их собственно русскими формами библеизмы также подвергались

этому процессу.» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 6).

Jazyk Bible je dle mého názoru jedním z nejdůležitějších pramenů lidské moudrosti. V Bibli se nachází velké množství informací, které jsou pro někoho založeny na pravdivých událostech, a pro někoho jsou to naopak pouhé mýty, jejichž popis však obohatil všechny křesťanské národy nejen o duchovní rozvoj, ale i o velké množství jazykových elementů, jež se dnes nazývají pořekadly, rčeními, či příslovími. Dále přispěl k tomu, aby se lidé například pomocí Ježíšových podobností, ve kterých se mimo jiné vyskytuje hojné množství výše zmíněných frazeologických výrazů, naučili číst více mezi řádky a hlouběji chápat podstatu lidského bytí.

O tom, jaký vliv měl a do dnešní doby má, jazyk Bible na formování jazyků křesťanské kultury, svědčí následující tvrzení: «Демонстрируя мощный общечеловеческий и собственно национальный культурологический и языковой потенциал, жизнь библеизмов в русском, словацком и немецком языках убедительно свидетельствует о нетленности духа и буквы **Книги книг**, о ее непреходящем влиянии на процесс объединения различных культур и языков.» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 11).

4.2 Specifika biblické frazeologie

Biblická frazeologie zahrnuje díky kulturním odlišnostem každého národa určité specifické rysy, jež pramení především v tradici prvních biblických překladů.

Biblická frazeologie je však natolik „osobitou“ sférou, která nehledě na kulturní rozdíly a odlišnosti v překladatelské tradici zachovává svůj význam, jež je pochopitelný všem křesťanským národům.

Navzdory specifickým lokálním variacím v překladech a interpretacích Písma Svatého totiž obsahuje základní společné sdílené poselství. Nehledě na jazykové rozdíly je základní smysl všech těchto ustálených spojení slov pocházejících z Bible, zachován. Pouze chápání některých slov, které jsou součástí frazeologismů, může probouzet v rodilém mluvčím i jiné konotace, které souvisejí se samotným původem slova a s jeho postupným vývojem.

V knize Lepta biblické moudrosti se můžeme dočíst například následující: *«Слово **лента**, пришло в русский язык и в язык других народов Европы из Библии и стала популярной благодаря хорошо известной евангельской притче о **бедной вдове**, отдавшей в качестве пожертвоваиня в храм последние свои монеты-ленты (Марк. 12, 41-43. Ср. Также: Лука 21, 2). Вдова отдала все, что у нее было - **две последние монеты — ленты**. (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 6).*

Dále je v knize Lepta biblické moudrosti uvedeno: *«Благодаря знанию Библии, и усатервиший оборот **лента вдовицы** известен большинству европейских языков. Немецкое выражение **Scherflein der Witwe**, восходящее к той же евангельской притче, практически уже не употребляется, рус. **лента вдовицы** является редким книжным архаизмом, чешское **vdoví (vdovin) groš** употребляется в книжном стиле, а польское **wdowi grosz** относится фразеологами достаточно частотной идиоматике. Причины такого разнобоя в употребительности общего для европейских языков библеизма кроются, вероятно, в различии стилистического потенциала соответствующих денежных наименований. Если в русском и немецком языках они практически являются фразеологическими «окаменелостями», то польское и чешское **грош** понятно каждому носителю языка. Это связано с разными традициями перевода соответствующего*

места Библии. (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 6).

Velice zajímavým jevem je také specifická povaha ruských biblických frazeologismů především ve srovnání s jinými evropskými jazyky, jako je například čeština, slovenština, či němčina. Tato specifická ruská frazeologie je dána zejména tím, že zatímco západoslovanské a německé texty Bible pochází ze západní latinské tradice, ruské biblické texty pochází z tradice byzantské. K této problematice se velmi výstižně vyjadřuje studie Lepta biblické moudrosti, kde stojí: «Сопоставление русского массива библеизмов с библеизмами других языков (напр., чешского, словацкого, немецкого) свидетельствует, что можно говорить об их известном параллелизме, но более существенно то, что русский литературный язык, с одной стороны, и чешский и словацкий (Лилич, Мокиенко, Степанова 1993) или чешский и немецкий (Яцевич 2003), русский и немецкий (Walter, Mokienko 2002), с другой — заметно противопоставлены вследствие разных переводческих традиций: западославянские и немецкий тексты Библии восходят к латинскому посреднику, русские же находятся в рамках византийской традиции. (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 7).

Ruský jazyk na rozdíl od jiných evropských jazyků přejal skrze církevně slovanské překlady i některá slova z řečtiny, která do značné míry ovlivnila i spisovnou ruštinu: *«Русский язык, в отличие от других европейских, воспринял через церковнославянские переводы и немало заимствований из греческого, которые приобрели в литературном и речевом употреблении маркированную стилистику и семантику и потом обрели статус библеизмов. В церковнославянский текст Библии, а затем и в его синодальный перевод на русский язык, перешло немало слов-реалий, маркированных той эпохой, которая отражена в Священном Писании. Таковы напр., наименования мер веса, денежных единиц, животных, растений и т. п.»* (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 6).

Do povědomí lidí se biblické frazeologismy dostaly zejména díky liturgiím, které dříve měli velký vliv na lidskou mluvu. Víra v Boha pro lidi byla velmi důležitým aspektem. Proto chodili na kázání, kde slyšeli různé biblické příběhy, které se vyučovali mimo jiné i ve škole, a díky tomu si zapamatovali různé slovní obraty, které potom sami používaly.

Důležitost a významnost Bible, která měla vliv na formování a rozvíjení jazyka dokládá následující tvrzení: *«Важность Библии и её роли в формировании и развитии языка так велика, что её подтверждают не только филологи, но и историки, занимающиеся христианством. Так, М. Рижский в своей книге о переводах Библии, отмечает следующее: «известно, какую важную роль сыграл лютеровский перевод в развитии немецкого языка и литературы. В известной мере это можно отнести и к переводу Библии на славянский язык. Солунские братья не только дали славянам письменность, своим переводом Библии они, а вслед за ними и другие переводчики церковной литературы ввели в обиход славянства множество новых понятий - не только религиозных, но и философских, научных и общественных (Рижский, 2007:42).*

Пřevážná většina odborníků se shoduje na tom, že do biblické frazeologie spadají všechny výrazy, jež jsou přímo, či nepřímo spojeny s Biblí, a to jak se Starým, tak s Novým zákonem.

V ruském i v českém jazyce se biblická frazeologie poměrně často používá, ačkoliv většina populace neví, že se ve skutečnosti jedná právě o biblické frazeologizmy. Stejně tak v ruském i českém jazyce existují takové výrazy, jež pochází právě z Knihy knih. K této problematice se vyjadřuje například stať M.G. Lunnové: *«В современном русском языке известно более двухсот устойчивых выражений, так или иначе связанных с текстом Библии. Особенно много фразеологизмов из Нового Завета, прежде всего изЕвангелия. "Благовещение и Рождество Христово", поклонение волхвов, усекновение главы Иоанна Крестителя, притчи о блудном сыне, об умных и глупых девах, об исцелении Лазаря и об изгнании бесов, рассказ об насыщении тысяч немногими хлебами, Тайная Вечеря, Иудин поцелуй - это далеко не полный перечень тех фрагментов из Священного писания, которые бытуют в повседневном нашем словоупотреблении как текстовые реминисценции.» (Луннова, 2008: 1)*

5 Vymezení pojmů

5.1 Definice pojmu frazeologie

Ve frazeologii existuje velké množství definic, jež se s názory každého odborníka na tuto problematiku liší. V obecném slova smyslu je frazeologie věda o slovních spojeních, které jsou v našem podvědomí zakotveny jako ustálené a zautomatizované jednotky. Nehledě na to kolik rozdílných definic na téma frazeologie bylo vyřčeno, pro základní jednotku frazeologie, tedy frazeologismus (frazém, idiom), je hlavní víceslovnost, sémantická nerozložitelnost, reprodukovatelnost a obraznost. Avšak názory na to, co do frazeologie jako celku spadá, a co už ne, se poměrně liší. Katerina Kedroň ve své práci například uvádí: „**Frazeologie** existuje již od druhé pol. 20. století a v jejich mezích je vytvořen v současné době velký korpus textů. Nicméně i v současné době existují ve frazeologii rozdílné názory na řadu zásadních otázek, mezi nimiž jsou definice pojmu frazeologismus, objekt výzkumu frazeologie, otázka jejich hranic či terminologie pro označení frazeologických jednotek. Uvedené problematické okruhy byly označeny V. M. Mokienkem jako „**prokleté otázky**“ a jsou předmětem stálých sporů mezi frazeology.“ (Kedroň, 2014: 16).

Většina odborníků se například jednoznačně shoduje na tom, že do oblasti frazeologie spadají idiomatická slovní spojení typu *věšet bulíky na nos apod.* Je však sporné, zda-li do této oblasti patří například okřídlená slovní spojení *být, či nebýt*, či přísloví *kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá* atp. Mezi příznaky frazeologie spadá například obraznost, reprodukovatelnost, expresivita, idiomaticnost, přítomnost archaického komponentu, nepřeložitelnost do cizích jazyků, aj. To samozřejmě vypovídá o velkém množství názorů na chápání frazeologie jako takové.

Ve své práci Genderové aspekty ve slovnaské frazeologii Katerina Kedroň například uvádí: „*Stoupenci širokého chápání frazeologie považují za základní příznaky frazeologismu obnovitelnost (reprodukovatelnost) a ustálenost slovního spojení, přičemž mohou zařazovat do oblasti frazeologie přísloví, okřídlená rčení, terminologická slovní spojení nebo kvazifrazémy (F. M. Jankouski, , V. P. Žukov, L. I. Rozejnzon, F. Čermák, N. M. Šanskij aj.). Zastánci úzkého přístupu předkládají mnohem*

větší počet omezujících kritérií (např. V. M. Mokijenko, I. Ja. Lepešajev) a za frazeologismy považují výrazy vysoce idiomatičké, sémanticky srovnatelné se slovy (Mokijenko 2001 : 39). Zastánci tohoto postoje často vytykají svým oponentům přílišné rozšíření hranic frazeologie, které se mohou prostírat od morfologie až po syntax (od tzv. Lexikálních frazému **zčistajasna** po **paremie**). Jak metaforicky vysvětluje I. Ja. Lepešajev, frazeologie nemůže sledovat nekonečně širokou oblast jazykových jednotek jen na základě několika hlavních příkladů, stejně jako třeba ornitologie nemůže studovat všechno od hmyzu po letadla jen proto, že stejně jako ptáci létají (Lepešajev 2002: 73). (Kedroň, 2015: 16,17).

Osobně se přikláním k názorům těch odborníků, jež chápou frazeologii v užším slova smyslu a předkládají mnohem větší počet omezujících kritérií, jelikož frazeologie přesně jak říká Lepešajev „nemůže sledovat nekonečně širokou oblast jazykových jednotek jen na základě několika hlavních příkladů“ (Lepešajev, 2002: 73). Také souhlasím s pojetím, které zastává převážná většina odborníků, že jedním z hlavních faktorů, jež definují frazeologickou jednotku je zejména obraznost idiomatičnost, víceslovnost, nerozložitelnost, expresivnost a nepřeložitelnost do cizích jazyků. Když se například detailněji podíváme na výraz *věšet bulíky na nos*, je zřejmé, že slovo *bulík*, jež má v kontextu s ostatními komponenty osobitý význam (někomu lhát), jako samostatná jednotka nic neznamená – což vypovídá o jeho idiomatičnosti. Dále tento výraz, jak jsem již zmiňovala nese díky přenesení slova smyslu a expresivně zcela pochopitelný význam, jež bychom při pokusu rozdělit toto slovní spojení na jednotlivé komponenty, zcela ztratily. Daný výraz by se také nemohl doslova přetlumočit do žádného cizího jazyk – museli bychom najít odpovídající analog.

S frazeologií se střetáváme prakticky každý den. Stala se součástí našeho každodenního života a již od malička se s ní setkáváme v nejrůznějších situacích. Každý jazyk má svá specifika, a proto většinu frazeologismů nelze doslova přetlumočit z jednoho jazyka do druhého. Jeden z hlavních představitelů české frazeologie František Čermák například říká, že „*existence frazeologie a idiomatiky je zákonitým jevem každého jazyka, stejně jako jejich užívání je pro jejich specifické vlastnosti a výrazové možnosti odstíněným prostředkem jazykové kultury.*“ (Čermák, 2007: 26).

V další studii se může dočíst následující: «В качестве критериев определения фразеологизма в русском языке называют в различных комбинациях устойчивость, целостность значения, не

выводимую из суммы значений составляющих его слов, раздельнооформленность, возможность структурных вариантов, или новообразований, воспроизводимость, непереводаемость на другие языки. В целом фразеологизм характеризуют как сочетание слов «переносным значением», как устойчивое словосочетание с «идиоматическим значением», как «устойчивую фразу». Во фразеологизме находят метафоричность, образность, экспресивно-эмоциональную окраску итд.» (Ивашко, Лутовинова, Поцепня, Тарасова, Жукова, Зиновьева, Шахматова, 2002: 347)

Velice důležitou roli ve frazeologii hraje také stereotyp, který nám umožňuje abychom se podvědomě sžili s danými výrazy a bez námahy, aniž bychom v určité situaci, ve které uznáme za vhodné vyřknout dané ustálené spojení slov, museli přemýšlet nad jejich významem. Určité věci jsou totiž v našich myslích stereotypně zakódovány tak, že dané hledisko které je všeobecně považováno za „správné“ potom přejímá celá společnost a vnímání těchto věcí poté probíhá formou stereotypu. František Čermák říká například následující: „*Sociologické pojetí stereotypů pracuje často, zvláště v oblasti tradičních pohledů na jiné národy, s představami, které nemusejí být pravdivé ani lichotivé: např Skotové jsou takto v češtině stereotypně vnímáni jako lakomí, Němci jako pořádkumilovní a přesní (německá přesnost).*“ (Čermák, 2007: 25).

Také určité sžití se s jazykem nám s postupem věku umožňuje používat nová slovní spojení, a díky stále se rozvíjejícímu citu k rozeznávání významu slov i v přeneseném slova smyslu, tzv. metaforicky, se tak do naší řeči začínají vměšovat výrazy, o kterých většina společnosti ani neví, že jsou z odborného hlediska označovány jako frazeologizmy.

František Čermák například ve své studii Frazeologie a Idiomatika uvádí: „*Stereotyp je v jazyce lexikální kombinace, vstupující do textu jako hotová, relativně frekventovaná a známá, resp, tradovaná jednotka, která je ustálená a negenerovatelná. Komunikačně a jazykově usnadňuje, urychluje a automatizuje tvorbu textu.*“ (Čermák, 2007: 24).

5.2 Idiom

je základní jednotka frazeologie a bývá považována za synonymum termínů frazém, frazeologická jednotka, či frazeologismus. Základní vlastností frazeologie je idomaticnost, což znamená že celkový význam frazeologismu můžeme odvodit bez toho, aniž bychom znali význam jeho komponentů. Je to ustálené spojení slov s určitým významem.

Ve studii Frazeologie a idiomatika česká a obecná se můžeme dočíst následující: „**Obecná slovní povaha** všech frazémů a idiomů svazku předurčuje i (paralerně stavěnou) slovesnou povahu výkladu jejich významu; v zásadě lze tuto část chápat jako **významovou konkretizaci vztahu mezi aktanty**, který je obrysově naznačen v předsumutém kontextu (v závorce). Např.

mít něco na srdci (čl. ...ve vztahu k ... druhému:) *chtít o něco požádat n. něco říct; chtít se s něčím svěřit n. si na něco postěžovat,*

zapsat si něco za uši (čl. ... v reakci na zkušenost, výstrahu... druhého:) *dobře si něco jako zásadu, poznatek do budoucnosti zapamatovat;*

mít zaječí úmysly (čl., obv. ze strachu...;) *chtít, snažit se zbaběle utéct a zachránit se tak...*“ (Čermák, 2007: 688-689).

František Čermák dále uvádí: „*Velmi charakteristickým rysem idiomatického významu, zvláště v kontextu, je jeho **pragmatická složka**, která těsně souvisí s funkcí idiomu a vztahem k uživatelům a často se projevuje i jeho expresivitou. Jejím typickým projevem je složka **hodnotící (evaluativní)**, a to ve své kladné a (především, nejčastěji) **záporné** poloze. Pragmatická, specificky evaulativní složka významu je zachycována většinou implicitně, volbou výkladového metajazyka, někdy však i explicitně, zvláutě v čácti kontextové, např.*

přirůst někomu k srdci... *získat si lásku, oblibu a náklonnost...*;

sedět si na uších (čl. ... ve vztahu k otázce... druhého, v jeho rozhořčené výtce...).

Tato složka může někdy natolik převážít, že se frazém začne používat (na úkor jiných užití) především jako prostředek k vyjádření určité konkrétní promluvové funkce. Např. Frazém zapsat si něco za uši, který má svou pragmatickou složku vyjádřenou už ve svém významovém popisu (... v reakci na ostrou výstrahu ...druhého, někdy rozzlobeného), se užívá i v obvyklé funkci zvolání a připomínky, která má

vždy pragmatický charakter. Je pochopitelné, že zvláště častá a výrazná funkce, která předurčuje i konkrétní podobu frazému, jeho význam do určité míry mění. (Čermák, 2007: 689).

Ve studii Современный русский язык se můžeme dočíst následující: «Фразеологизм имеет свои, только ему присущие категориальные, или определяющие, признаки, которые в совокупности позволяют, с одной стороны, выделить его в самостоятельную единицу языка. Такими признаками фразеологизма являются: а) лексическое значение, б) компонентный состав и в) наличие грамматической категории.» (Ивашко, Лутовинова, Поцепня, Тарасова, Жукова, Зиновьева, Шахматова, 2002: 348)

Katerina Kedroň ve své práci uvádí tradiční pohled, jak je idiom všeobecně chápán v podání lingvisty Škarby. „Tradičně je pojem idiom chápán jako jazyková jednotka složená z několika z několika prvků, jejíž sémantický obsah je nerozložitelný. Idiomy se můžou vytvářet na různých jazykových rovinách: může to být slovo, jehož celkový význam není podmíněn významem morfému, ze kterých se skládá; může se jednat o ustálená slovní spojení a větné útvary, jejichž sémantika nevyplývá z významu komponentů. V úzkém smyslu se za idiomy označuje část jednotek patřících k jádru frazeologie.“ (Kedroň, 2014: 21).

Názor V. M. Mokijenka na danou problematiku je následující: «1) **фразеологизмы** - это сочетания слов, которые имеют обобщенно-переносное значение, неразложимое на части.

2) это все словосочетания, воспроизводимые в готовом виде, то есть и словосочетания типа: добрый вечер, добрый день, добро пожаловать и т.п.

3) **фразеологизмы** - это все сочетания слов, которые в процессе коммуникации не создаются, а извлекаются из памяти целиком (Мокиенко, 2005: 3).

Můj názor se shoduje s názory převážné většiny lingvistů, a to, že nejdůležitější vlastností frazeologie je idiomaticnost. Dle mého názoru se spory mezi odborníky na frazeologii vyskytují nejenom ve vymezení pojmu frazeologie, ale spíše v určení stupně jeho idiomaticnost, jelikož je někdy velmi složité určit hranici mezi neidiomatickými frazeologismy a idiomatickými výrazy. Velice výstižně se na toto téma vyjádřila V. N. Tělija: „Уьomezit přesné hranice mezi idiomatikou a jinými typy

frazeologických jednotek je stejně nemožné, jako učit, kde je hranice, která rozděluje vodu mořskou a říční, vtékající do moře, zvláště v době bouře.“ (Телия, 1996: 63).

5.3 Přísloví

Má bakalářská práce je věnována zejména problematice biblické frazeologie, na jejímž základě bude probíhat výzkumné šetření v praktické části. Proto jsem se do své kapitoly s názvem „Vymezení pojmů“ rozhodla zařadit i menší podkapitoly „přísloví“, „rčení“ a „pořekadla“, jež se vyskytují v rámci mnou vybraných biblických frazeologismů, jež jsou součástí mého empirického výzkumu.

Lenka Zelenková ve své práci na téma přísloví, uvádí následující: *„Jedná se o obsahově mnohoznačné výpovědi, jež nabývají příhodného a přesného významu teprve v kontextu, v němž se jich použilo. (...) Zvláštním typem přísloví označuje Beneš tzv. gnómičká přísloví, lépe řečeno průpovědi s jednoznačným obecným významem hodnotícího výroku. Vyslovují tedy mravní ponaučení přímo –Pýcha předchází pád. Většinou jde o přísloví umělá a postupem času zlidověla. (...) Přísloví je anonymní ustálené spojení slov větné s mravoučnou tendencí. Mohou mít charakter vět oznamovacích či rozkazovacích (Darovanému koni na zuby nehleď!). Jindy jimi lze stručně zachytit příběh (Nouze naučila Dalibora housti.). Jejich vyjádření může být také zhuštěné (Mladost –radost.).* (theses.cz/id/3v6v2u/L__Zelenkov_-_DP.pdf: 13-15)

Přísloví může fungovat jako větný člen a obsahuje emocionální zabarvenost. Všeobecně je přísloví považováno za ustálený výraz, který obsahuje jakési mravoučné poučení, jehož pravdivost je ověřena zkušenostmi našich předků. Proto je některými odborníky nazýváno jako „mudrosloví.“

Podle Zaorálka je přísloví jednoznačně produktem lidové filozofie a moudrosti. Jeho účelem by mělo být varování, ponaučení, či pokárání. Přísloví tvoří vždy celou větu, jež se užívá v dané, zvykem ustálené formě. Jiné obrazné výrazy, řazené běžně pod název mudrosloví, jsou podle autora *„zřejmě produktem lidové fantazie, výronem citu spíše básnivého, než hloubavě přemýšlivého“* (Zaorálek, 1963: 5).

Jako příklad českých přísloví můžeme uvést: *Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá, Lepší vrabec v hrsti nežli holub na střeše, Komu se nelení, tomu se zelení.*

5.4 Rčení

Podle slov Lenky Zelenkové je definice pojmu rčení následující: „*Rčení mají toliko zpestřit, oživit, případně zvýraznit mluvený nebo psaný jazykový projev. Jejich účel je tudíž stylistický, nikoli mudroslovný. Nadto rčení, úsloví atd. lze považovat za pouhý stavební materiál, můžeme je časovat a zacházíme s nimi jako sprostými slovy vkládáme je do vět. (...). Frekventovaná jsou rovněž rčení původu biblického (Stavět dům na písku).*“ (heses.cz/id/3v6v2u/L__Zelenkov_-_DP.pdf;:13-15).

Dle názorů většiny odborníků, je rčení velice podobné přísloví, avšak liší se od něho zejména tím, že je produktem lidové fantazie, kdežto přísloví je vyjádřením nějaké životní moudrosti a smyslem rčení je zejména pobavit.

Pravděpodobně nejobsáhlejší sbírkou českých lidových rčení je kniha Jaroslava Zaorálka *Lidová rčení*, která poprvé vyšla v roce 1947.

K českým rčením patří například: *Nosit dříví do lesa, Házet perly sviním, Má(š) máslo na hlavě.*

5.5 Pořekadlo

Podle Lenky Zelenkové pořekadla „*mají charakter větný, shrnují zkušenosti lidí a stručně vystihují konkrétní situaci. Dále bývají hodnotící, příkazovací (vybízečí) a nejednou shrnují také zkušenost protichůdnou (Ráno moudřejší večera. –Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek.). Stejně jako Šmilauer, Čechová řadí k pořekadlům pranostiky (Ozve-li se v září hrom, bude v zimě zavát každý strom.)* (theses.cz/id/3v6v2u/L__Zelenkov_-_DP.pdf: 15).

Rčení je velice podobné pořekadlu, a liší se především tím, že rčení je možné volně časovat *házet perly sviním*, zatímco pořekadlo pouze ve velmi omezené míře nebo vůbec *já nic, já muzikant*.

Příklady českých pořekadel: *chyba lávky, já nic, já muzikant*

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Úvod do vlastního výzkumného šetření

Výzkumné šetření v mé práci je zaměřeno především na to, jaké jsou znalosti biblické frazeologie představitelů ruského a českého národa. Můj výzkum je založen na odpovědích respondentů, jež jsou rozděleni do tří skupin. První skupina se skládá z respondentů ve věku od 18 let do 35 let. Druhá skupina zahrnuje věkovou kategorii od 35 let do 70 let a poslední skupina se zabývá věkovou kategorií od 70 let a výše. Celkový počet respondentů čítá 30 z České Republiky a 30 z Ruska, přičemž každá skupina zahrnuje 10 osob.

Tyto věkové skupiny jsem si vybrala z toho důvodu, že jsem předpokládala menší znalost biblických frazeologizmů u mladších respondentů, na rozdíl od těch starších. V současné době zejména mladí lidé nechodí do kostela a nemají téměř žádný vztah k náboženství. To je zapříčiněno také z velké části politickými podmínkami, jak v Rusku, tak v ČR, které byly nepříznivé pro církve. Mladí lidé zejména v ČR tedy vyrůstali dá se říci v ateistickém prostředí.

Při výzkumné činnosti se centrem mého bádání staly následující biblické frazeologismy:

- Jidášův groš - Копейка Иудея
- Házet perly sviním - Метать бисер перед свиньями
- Miluj bližního svého (jako sebe sama) - Возлюби ближнего своего (как самого себя)
- Návrat ztraceného syna - Возвращение блудного сына
- Nemít, kde hlavu složit - Не иметь где голову приклонить
- Sloužit dvěma pánům - Служить двум господам
- Vidět smítko v cizím oku - Видеть сучок в чужом глазу

- Třicet stříbrných - Тридцать сребреников
- Stát jako solný sloup - Стоять как соляной столп
- Kdo hledá, ten vždy najde - Кто ищет, тот всегда найдет
- V Adamově rouchu - В костюме Адама
- Setřást prach ze svých nohou - Отрясти прах от ног своих
- Potopa světa - Всемирный потоп
- Zakázané ovoce - Запретный плод
- Sypat si popel na hlavu - Посыпать пеплом голову
- Nemocný jako Lazar - Беден как Лазарь
- Kající se Magdaléna - Кающаяся Магдалина
- Na začátku bylo slovo - В начале было слово
- Oko za oko, zub za zub - Око за око, зуб за зуб
- Manna nebeská - Манна Небесная
- Sodoma a Gomorra - Содом и Гоморра
- Člověk míní, Pán Bůh mění - Человек предполагает, а Бог располагает
- Nedělej si modlu - Не сотвори себе кумира
- Hříchy mládí - Грехи молодости
- Kámen úrazu - Камень преткновения

Výše uvedené frazeologismy jsou součástí mé empirické sondy a na jejich základě proběhlo výzkumné šetření.

Tyto biblické frazeologizmy jsem zvolila náhodným výběrem ze slovníku Lepta biblické moudrosti. Při výběru mi můj cit roditěloho mluvčího napověděl, že i já mám všechny tyto frazeologizmy v

povědomí.

Následující kapitola je věnována původu a významu všech zmiňovaných výrazů.

6.1 Rozbor biblických frazeologismů, jež se staly součástí mého výzkumného šetření

Z mého hlediska je používání biblické frazeologie aktuální jak v ruském, tak v českém jazyce . Důkazem toho jsou ukázky z moderních zdrojů jako je publicistika, internet a literární díla. Pro výzkum byl použit český a ruský národní korpus.

Než přistoupíme k hodnocení empirické sondy, uvádím všechny zkoumané frazeologizmy s jejich významy, historickým kontextem a moderním použitím.

1. Házet perly sviním - **Метать бисер перед свиньями**

Význam frazeologismu: hovořit, něco vysvětlovat člověku, který nedokáže pochopit smysl toho, o čem se mluví a díky tomu nemůže danou věc po zásluze ocenit; zbůhdarma něco objasňovat či dokazovat

Původ frazeologismu: pochází z Bible z Nového zákona:

„Nedávejte psům, co je svaté. Neházejte perly před svině, nebo je nohama zašlapou, otočí se a roztrhají vás.

Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno.“ (Mt. 7,6 – 7)

«Не давайте святыни псам, и не бросайте жемчуга вашего перед свиньями, чтобы они не попрали его ногами своими и, обратившись, не растерзали вас» (Мф., 7,6)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„(...) ji obšťastňovala a naháněla jí zároveň husí kůži . **Házíš perly sviním**, řekla si v duchu. (...)*“

(Koberková, Bereník, 2004)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«*Это все равно что метать бисер перед свиньями!*»(Маринина, Последний рассвет, 2013)

2. Miluj bližního svého (jako sebe sama) - Возлюби ближнего своего (как самого себя)

Význam frazeologismu: vyzívá k milosrdenství, humánnosti a laskavosti k druhým; lidé by měli mít rády všechny kolem sebe, stejně jako mají rády sebe sama

Původ frazeologismu: Pochází z Bible z Nového zákona a je to jedno ze dvou základních Božích přikázání (Božích přikázání je celkem 10):

„*Nepomsti se a nepřechovávej hněv vůči příslušníkům svého lidu, ale miluj svého bližního jako sebe sama! Já jsem Pán!*“ (Lv 19, 18)

«*Исус сказал ему (законнику): возлюби Господа Бога твоего всем сердцем твоим и всею душою твоею и всем разумением твоим... возлюби ближнего твоего, как самого себя*» (Мф., 22, 37-40)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) *dolů mezi trnům a květy, stála slova: „ Miluj bližního svého jako sebe sama .“ (...)*“ (Kunová, Malé ženy, 2009)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«*Когда речь идет о сочувствии—это вот это самое «возлюби ближнего своего, как самого*

себя». (коллективный. Форум, Как сказать ребенку 4 лет о смерти прабабушки, 2012)

3. Návrat ztraceného syna - Возвращение блудного сына

Význam frazeologizmu: navrácení lehkomyšlného člověka bez mravních zásad k bohabojnému životu; toto tvrzení také svědčí o tom, že se člověk kaje nad svými špatnými činy, kterých se v minulosti dopustil

Původ frazeologizmu: pochází z Bible z Nového zákona:

„Když se jeho starší bratr vracel domů a dozvěděl se, co se stalo, rozzlobil se. “Pracoval jsem pro tebe celá léta a nikdy jsi mi nedal ani kůzle, abych pohostil své přátele,” vyčítal svému otci. “A teď pořádáš hostinu kvůli mému nepovedenému bratrovi.” “Synu, všechno, co je moje, je i tvoje,” řekl mu otec, “ale máme proč se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zase nalezen.” (Lk 15,25 – 32)

Tento výraz posloužil jako název děl mnohých umělců. Velice známý je zejména obraz od Rembrandta, který nese právě tento název.

«Он осердился и не хотел войти. Отец же его, выйдя, звал его. Но он сказал в ответ отцу: вот, я столько лет служу тебе и никогда не преступал приказания твоего, но ты никогда не дал мне и козлёнка, чтобы мне повеселиться с друзьями моими; а когда этот сын твой, расточивший имение своё с блудницами, пришел, ты заколол для него откормленного теленка. Он же сказал ему: сын мой! ты всегда со мною, и всё мое твое, а о том надобно было радоваться и веселиться, что брат твой сей был мертв и ожил, пропадал и нашелся.» (Лк 15,25-32)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) kilo vyšetřeného másla, baňaté lahve plné řepného sirupu. *Návrat ztraceného syna* nebyl předem ohlášen, měl být překvapením. (...)“ (Grass, při loupání cibule, 2007)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«*Возвращение блудного сына* национальное окружение приняло с удовлетворением.» (Садулаев, Когда проснулись танки, 2010)

4. Nemít, kde hlavu složit - Не иметь где голову приклонить

Význam frazeologismu: nemít vlastní obydlí; nemít žádné možnosti, kde by člověk mohl zůstat (nemít střechu nad hlavou)

Původ frazeologismu: Tento výraz pochází z Bible z Nového zákona, přesně z Evangelia, kde Ježíš mluví o sobě:

„Když pak Ježíš kolem sebe uviděl veliké zástupy, přikázal učedníkům, aby se přeplavili na druhou stranu.

Tehdy k němu přistoupil jeden zákoník a řekl mu: "Mistře, budu tě následovat, kamkoli půjdeš."

Ježíš mu tedy řekl: "Lišky mají doupata a nebeští ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by složil hlavu."

Tehdy mu řekl jiný z jeho učedníků: "Pane, dovol mi nejdřív odejít a pochovat svého otce."

Ježíš mu však řekl: "Pojď za mnou a nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé."

Potom vstoupil na loď a jeho učedníci ho následovali.“ (Mt, 8, 18-23)

«Этот текст сопоставляется со словами Тиберия Гракха из его биографии, написанной Пултархом: «У зверей, обитающих в Италии, есть у каждого своя нора и логовище, где можно укрыться; только у борцов, сражающихся за Италию, нет ничего, кроме воздуха и света, а сами они блуждают бездомные и ноге с детьми и женами своими» (Р. Ю. Винпер. Возникновение христианской литературы. М.-Л., 1946, с. 237). (Балакова, Бальтер, Мокиенко,

2012: 27).

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) je zvyklá žít v luxusu a on ani **nemá kde hlavu složit**. (...)“ (Alvarez, 35 mrtvých, 2013)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Для лиц, не имевших действительно **«где голову приклонить»**, в столице существовали *ночлежные дома*.» (Засосов, Пызин, Из жизни Петербурга 1890-1910-х годов (записки очевидцев), 1976)

5. Sloužit dvěma pánům - Служить двум господам

Význam frazeologizmu: být zrádcem, „jidášem“; přidržovat se rozdílných přesvědčení; vyznávat dvě odlišné víry

Původ frazeologizmu: tento výraz pochází z Bible z Nového zákona:

„*Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Jednoho bude nenávidět a druhého mít v lásce, nebo jednomu dávat přednost a druhého zanedbávat. Nelze sloužit zároveň Bohu a majetku.* (Mt 6, 24-25).

«*Никто не может служить двум господам; ибо или одного будет ненавидеть, а другого любить, или одному станет усредствовать, а о другом не радеть.*» (Мф., 6,24)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) *Humor pouštních otců kde se zavrhuje mnohoženství . "Nikdo nemůže **sloužit dvěma pánům** , " zněla starcova odpověď'. (...)“ (Kern, Humor pouštních otců, 2005)*

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Никакой слуга не может служить двум господам: ибо или одного будет ненавидеть, а другого любить; или одному станет усердствовать, а о другом нерадеть.» (Толстой. Богу или Маммоне?, 1896)

6. Kdo hledá, ten vždy najde - Кто ищет, тот всегда найдет

Význam frazeologizmu: cíle dosahuje ten, kdo o něj bez ustání usiluje

Původ frazeologizmu: pochází z Bible z Nového zákona:

„Je zbytečné vysvětlovat Boží pravdy těm, kteří jimi pohrdají. To je, jako byste očekávali, že pes ocení vzácný pokrm a vepř krásu perly. Co se stane? Všecko zašlapou a nakonec vás napadnou.

Proste a dostanete, hledejte a najdete. Klepejte a bude vám otevřeno.

Protože každý, kdo prosí, dostane, kdo hledá, nalezne a tomu, kdo tluče, bude otevřeno.

Kdyby kohokoliv z vás poprosilo vlastní dítě o kus chleba, dali byste mu snad kámen?

A místo ryby byste mu dali hada? Určitě ne!

Jestliže tedy vy, lidé tvrdého a hříšného srdce, dovedete dávat svým dětem dobré věci, tím spíše je nebeský Otec dá těm, kteří ho prosí.“ (Mt 7, 6-11).

«Просите, и дано будет вам; ищите и найдете; стучите, и отворят вам» (Мф., 7,7)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„ (...) co všechno můžete na světové pavoučí síti informací nalézt. **Kdo hledá najde.** I našel jsem, že vedení zemědělského podniku Agro. (...)“ (Regionální týdeník, 2011)*

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Но как показывает практика, **кто ищет, тот всегда найдет**, и даже самое аккуратное поведение женщины ее не спасает.» (Василькина, Круг насилия «Психология на каждый день», 2010)

7. Kámen úrazu - Камень преткновения

Význam frazeologizmu: vážné komplikace, překážky, složitosti, se kterými se setkáváme při uskutečňování čehokoliv

Původ frazeologizmu: výraz pocházející z Bible z Nového zákona:

„Mluví se zde obrazně o kamenech jako symbolech víry a nevíry. Věříme-li, je pro nás Kristus rohovým kamenem v chrámu, tedy kamenem, který spojuje dvě stěny, a tím upevňuje stavbu. Pokud nevěříme, Mesiáš je pro nás jako balvan, o který zakopáváme, "kamenem, na který se naráží, přes který se klopýtá", tedy kamenem úrazu, zdrojem obtíží a nesnází.“ ([strednicechy/slova/_zprava/](#))

Podle legendy je kámen úrazu tentýž kámen, který byl položen Bohem na hoře Sion, a o který zakopávali všichni nevěřící.

«По легенде, камень преткновения — камень положенный Богом в Сионе: о него претыкались (т. е. спотыкались) неверующие, не желающие соблюдать законов люди.» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 41)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) Vykořeněný zkoušek byla ze základů vyšší matematiky. A to byl **kámen úrazu**, protože naprostá většina těchto lidí matiku už dávno zapomněla. (...)“ (Gál, Vykořeněný, 2012)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Мы вас очень просим понять, что для нас это настоящий **камень преткновения.**»
(Маринина, Ангелы на льду не выживают. Т. 1, 2014)

8. V Adamově rouchu - В костюме Адама

Význam frazeologizmu: absolutně nahý muž, bez jakéhokoliv oblečení

Původ frazeologizmu: Výraz je spojen s obrazem prvního člověka na zemi, který podle biblické legendy chodil po ráji nahý

„I otevřeli se oběma oči a poznali, že jsou nahý. Sešili fíkové listy a vyrobili si z nich zástěrky.“ (Gn 3,7)

«Выражение апеллирует к образу первого человека на земле, который, в соответствии с библейским преданием, ходил в раю голым.» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 48)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) se stal se svými syny jedním z propagátorů nudismu **V Adamově rouše** dělal různé opravy na usedlosti, štípal dříví a... (...)“ (Magazín Víkend DNES, 2014)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«**В костюме Адама** сигаю в воду и цепляюсь за трос.» (Гусев, По морям, по волнам, 2002)

9. Nedělej si modlu - Не сотвори себе кумира

Výraz frazeologizmu: nedělejte si bůžky, idola z někoho či něčeho; nestojí za to se někomu či něčemu slepě klanět

Původ frazeologizmu: tento výraz pochází z Bible z Nového zákona a je druhým nejdůležitějším božím přikázáním, které vyžaduje od věřících, aby se neklaněli žádným lživým bohům

„Osvobozuje od snahy zbožstit své výtvořiny a přikládat svým cílům, snahám a úmyslům božskou autoritu. Nejde o zákaz výtvarného umění, ale o zákaz zbožšťování našich výtvořin.

Osvobozuje i od nejrůznějších náboženských snah, ke kterým má člověk přirozeně sklon; J. Kalvin: „Lidská mysl je továrna na Bohy.“ Bůh je nezávislý na lidských představách, Boha nelze definovat, je větší než možnosti našeho vyjádření.

Vyjádření „žárlivě milující“ umožňuje najít srozumitelné paralely v láskyplných vztazích mezi lidmi.“ (katecheze.evangelnet.cz/katechetické-přípravy/druhé-přikázání-nebudeš-se-klanět-modlám)

«Не делай себе кумира и никакого изображения того, что на небе вверху, и что на земле внизу, и что в воде ниже земли, не поклоняйся им и служи им» (Исх., 20, 4-5). Эта заповедь тесно связана с первой заповедью — не иметь никаких иных богов, кроме единого, Иеговы. В совр. Рус. Языке популярность поговорки расширилась после появления одноименной пьесы А. Файко (1956).» (Балакова, Вальтер, Мокиенко, 2012: 51-52)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„ (...)ve školách automaty ... Někteří si z jídla **udělali modlu**, ale na druhé straně přibývá i těch na druhém... (...)“ (Týdeník Květy, 2013)*

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Мораль учит: «не сотвори себе кумира», то есть она не рекомендует ослеплять себя символами.» (Дольник, Естественная история власти «Знание - сила», 2006)

10. Nemocný jako Lazar - Беден как Лазарь

Význam frazeologizmu: bédný, chudý, či naprosto ničemný člověk; člověk, též označení člověk, který je nemocný

Původ frazeologizmu: pochází z Bible z Nového zákona:

«Восходит к Новому завету (Лк., 16, 19-25), где в причте о нищем Лазаре рассказывается, как тот лежал в струпьях у ворот богача и мечтал напиться хоть крохами, падающими с его стола.» (Балакова, Вальтер, Мокиенко, 2012: 53).

Lazar byl jedním z Ježíšových oddaných učedníků. Velmi silně onemocněl a zemřel, ale díky tomu, že k němu Ježíš choval velkou přízeň, tak ho vzkřísil. Byl to největší Ježíšův zázrak, který je v Janově evangeliu velmi barvitě vylíčen.

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) i kdybys měl jednou ten dar vrátit se na světlo jako Lazar, co vstal z mrtvých, jednou věcí si můžeš... (...)“ (Kelman, Holky, 2005)

11. Kající se Magdaléna - Кающаяся Магдалина

Význam frazeologizmu: o ženě, jež se poprala se zhýralým životem; lidé, kteří se hlasitě kají ze svých prohřešků

Původ frazeologizmu: tento výraz pochází z Bible z Nového zákona:

„Jeden z farizeů pozval Ježíše k jídlu. Vešel tedy do domu toho farizea a posadil se ke stolu. V tom městě byla žena hříšnice. Jakmile se dověděla, že Ježíš je u stolu v domě farizeově, přišla s alabastrovou nádobkou vzácného oleje, s pláčem přistoupila zezadu k jeho nohám, začala mu je smáčet slzami a otírat svými vlasy, líbala je a mazala vzácným olejem.“ (Lk.,7, 36-38)

Byla to první žena, kterou si Ježíš oblíbil. Dodnes vznikají velice protichůdné názory na to, kdo vlastně Máří Magdaléna byla. Zda-li prostitutka, či světice?

«Выражение из Ногого Завета, где Мария Магдалина была исцелена Иисусом, изгнавшим из нее «семь бесов», и раскаялась в своей прежней развратной жизни, став одной из его верных последовательниц.» (Балакова, Вальтер, Мокиенко, 2012: 60)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) *Vzdáleným nablízku tam náhle zjevně vytrysknuvší uprostřed našich životních příběhů . Když **Máří Magdaléna** uslyšela své jméno z úst toho, kterého měla za... (...)*“ (Halík, *Vzdáleným nablízku*, 2007)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Это была павшая Лукреция, кающаяся Магдалина, — все, что хотите, но только не торжествующая Юдифь.» (Немирович-Данченко, Цари биржи (Каиново племя в наши дни), 1886)

12. Manna nebeská - Манна Небесная

Význam frazeologizmu: něco dlouho očekávaného či velmi nutného; též něco ojedinělého; ironicky o málo pravděpodobné pomoci, podpoře z okolí; o něčem pochybném, téměř nemožném

Původ frazeologizmu: tento výraz pochází z Bible z Nového zákona:

„Proto vám pravím: Nedělejte si starosti o svůj život, o to, co budete jíst a co budete pít, ani o své tělo, o to, co si obléknete. Není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? Pohleďte na nebeské ptáky: nesejí, nežnou ani neshromažďují do stodol, a váš nebeský Otec je živí. Což vy nejste o mnoho

cennější než oni? ... Jestliže tedy Bůh tak obléká polní trávu, která dnes je a kterou zítra hodí do pece, nebude tím spíše oblékat vás, malověrní? “ (Mt 6,25–30)

«Пища, которую Бог каждое утро посылал иудеям в пустыню на их пути из Египта в землю обетованную: «... на поверхности пустыни нечто мелкое круповидное, как иней на земле ... и Моисей сказал им: это хлеб, который Господь дал вам в пищу» (Исх., 16, 35). (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 64)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„ (...) a spořádal ten skrovný pokrm, jako by to byla **mana nebeská**. Nesvěřil jsem mu pravé důvody, tedy že... (...)“ (Mitchell, Atlas Mraků, 2006)*

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

*«И всё же не с воздуха всё это, не **манна небесная**.» (Рыбаков, Тяжелый песок, 1975-1977)*

13. Na začátku bylo slovo - В начале было слово

Význam frazeologizmu: o začátcích slova, umění slova; o slově jako o začátku jakékoliv práce

Původ frazeologizmu: tento výraz pochází z Bible, z Nového zákona

„Na počátku bylo Slovo

a to Slovo bylo u Boha

a to Slovo bylo Bůh.

To bylo na počátku u Boha.

Všechno povstalo skrze něj

a bez něj nepovstalo nic, co je.

V něm byl život

a ten život byl světlem lidí.

A to světlo svítí ve tmě

a tma je nepohltila.“ (Jan 1, 1-5)

«В начале было Слово, и Слово было у Бога, и Слово было Бог.» (Ио., 1,1).

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„ (...) je to dobře zapsáno u notáře ve městě, a **na počátku bylo slovo**, naštěstí ne moje, to budete rádi. (...)“* (Jelinek, Lačnost, 2006)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

*«Вроде бы получается, «**в начале было Слово**»...»* (Гусаков, В начале будет слово? Размышления по поводу фестиваля фантастики, 2009)

14. Oko za oko, zub za zub - Око за око, зуб за зуб

Význam frazeologizmu: za zlo, které někomu přičiníme musíme platit stejnou měrou; za zlo se budou pomstít jiným zlem; platit či odpovídat za něco

Původ frazeologizmu: výraz pochází z Bible ze Starého zákona:

"Když někdo udeří do oka svého otroka nebo otrokyni a vyrazí mu je, v náhradu za oko ho propustí na svobodu. Jestliže vyrazí zub svému otroku nebo otrokyni, v náhradu za zub ho propustí na svobodu." (Exodus 21, 26-27)

Первоначально — формула закона возмездия из Библии: «... перелом за перелом, око за око, зуб за зуб: как он сделал повреждение на теле человек, так и ему должно сделать» (Лев., 24,

20; см. также: Исх., 21, 24; Второзак., 19, 21; Мф., 5, 38). Подобные формулы известны и другим древним сводам законов.» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 73)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) Vítězem Axelrodova turnaje byla strategie „ **oko za oko** “ , která začala spoluprací a pak oplácela protivníkovi vždy... (...)“ (Blackburn, Velké otázky, 2011)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Страшное детство Шкапской на первый взгляд давало ей полное право произнести древний ветхозаветный приговор: **oko za oko, zub za zub.**» (Макин, Mater Dolorosa — Мать Скорбящая, 2011)

15. Sypat si popel na hlavu - Посыпать пеплом главу

Význam frazeologizmu: hluboce truchlit kvůli nějakým bédám, které se nám přihodily; ztráta něčeho cenného; litovat svých prohřešků

Původ frazeologizmu: tento výraz pochází z Bible, ze Starého zákona:

„Už zdaleka ho viděli, ale nepoznali ho. I hlasitě zaplakali , roztrhli si oděv a zвыsoka si sypali popel na hlavu.“ (Jób 2, 12)

„Tamara si dala na hlavu popel, dlouhou tuniku, kterou měla na sobě, roztrhla, ruce si položila na hlavu, šla a nepřetržitě křičela.“ (2 Sam 13, 19)

«Перелом восходят к древней форме выражения горя, печали, отчаяния. Часто встречается в античной мифологии, а также в Ветхом завете, где рассказывается о древнем обычае

евреев посыпать голову пепелом или землю, оплакивая несчастье свое и близких.» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012:75)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„ (...) já nejsem ta , komu by ses měl omlouvat a **sypat si popel na hlavu**. Začni třeba u Beth. (...)“*
(Ward, Milenec z temnot, 2010)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

*«Что из того, что Чехов **посыпал пеплом главу** и публично признал себя «виноватым», если внутренне он остался неизменным?»* (Шестов, Творчество из ничего,1905)

16. Zakázané ovoce - Запретный плод

Význam frazeologizmu: o něčem, co je zakázané, nedostupné; něco co člověk moc chce, ale nemůže to mít

Původ frazeologizmu: výraz pochází z Bible, ze Starého zákona:

„Выражение восходит к библейскому мифу о древе познания добра и зла, срывать плоды которого Адаму и Еве было запрещено Богом: «только плодов дерева, которое среди рая, сказал Бог, не ешьте их и не прикасайтесь к ним, чтобы вам не умереть» (Быть., 3, 3; ср.: Быть., 2, 16-17). (Балакова, Вальтер, Мокиенко, 2012: 79)

„...Ale o ovoci stromu, který je ve středu ráje nám Bůh povídal: Nejezte z něho, ani se ho nedotýkejte, aby jste nezemřeli.“ (Gn 3, 3)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) *A jak to tak bývá, zakázané ovoce nejvíc chutná. „To víte, že jsme to... (...)”* (Deník Bohemie, 2014)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«*Запретный плод* дополняют стильные золотые детали: ручка-цепочка и веточка-застежка.» (Потребление, Эксперт, 2015)

17. Potopa světa - Всемирный потоп

Význam frazeologizmu: o neustávajícím dešti, záplavách,...

Původ frazeologizmu: pochází z Bible, z Nového zákona:

„*I řekl Bůh Noemu: "Rozhodl jsem se skoncovat se vším tvorstvem, neboť země je plná lidského násilí. Zahladím je i se zemí. Udělej si archu z goferového dřeva... Hle, já uvedu potopu, vody na zemi, a zahladím tak zpod nebe všechno tvorstvo, v němž je duch života."* (Genesis 6, 13-17)

«И увидел Господь [Бог], что велико развращение человеков на земле, и что все мысли и помышления сердца их были зло во всякое время; и раскаялся Господь, что создал человека на земле, и восскорбел в сердце Своем. И сказал Господь: истреблю с лица земли человеков, которых Я сотворил, от человека до скотов, и гадов и птиц небесных истреблю, ибо Я раскаялся, что создал их.! (Быт 6, 5-7).

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) *se rozpršelo ještě víc, jako by měla přijít další potopa světa. Nůžkovým dalekohledem, který jsem si vyprosil od dr... (...)”* (Brungger, Osení v bouři, 2008)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Наступление ледникового периода, **Всемирный потоп**, гибель Атлантиды, Содом и Гоморра...». (Кабаков, Великие стройки апокалипсиса, 2000)

18. Setřást prach ze svých nohou - Отрясти прах от ног своих

Význam frazeologizmu: do konce života se s někým nebavit; něco už nikdy nedělat; odejít s rozhořčením

Původ frazeologizmu: pochází z Bible, z Nového zákona:

"Když přijдете někam do domu, zůstaňte tam, dokud se odtamtud nevydáte zase dál. II Když vás však na některém místě nepřijmou a nebudou vás chtít slyšet, při odchodu odtamtud si vytřeste prach ze svých nohou na svědectví proti nim." (Mk 6, 7-13)

«А если кто не примет вас и не послушает слов ваших, то, выходя из дома или города того, отрясите прах от ног ваших. (Мф., 10, 14; также Мк., 6, 11; Лк 9, 5). Ср.: «Они е, отрясиши на них прах от ног своих, пошли в Иконию» (Деян., 13, 51). Слова эти в Новом завете произносит Иисус, обращаясь к двенадцати апостолам и призывая их не обращать внимания на тех, кто не внимает его учению.» (Балакова, Бальтер., Мокиенко, 2012: 85)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

*«Покидая порог дома, в котором он был так жестоко оскорблен и в который не имел намерения возвращаться, ему бы следовало **отрясти прах от ног своих**; но он, вероятно, забыл сделать это и тихо побрел по тротуару, а кучеру велел ехать вслед за собой.»* (Гончаров, Счастливая ошибка, 1839)

19. Sodoma a Gomorra - Содом и Гоморра

Význam frazeologizmu: o velkém, nadměrném nepořádku a hluku; o jakémkoliv rozvratu (psychickém, fyzickém); o opilých lidech

Původ frazeologizmu: pochází z Bible ze Starého zákona:

„Abrahám přistoupil a pravil: „Skutečně chceš zahubit spravedlivého s viníkem? Snad je v městě deset spravedlivých; chceš to místo zahubit a neodpustit kvůli deseti spravedlivým, kteří jsou v něm?“ Hospodin řekl: „Najdu-li v Sodomě, v tom městě, deset spravedlivých, odpustím kvůli nim celému tomu místu.“ (Genesis 18)

Sodoma a Gomora jsou symbolem rozvratu - Bůh na tyto dvě města seslal svůj hněv za hříchy jeho obyvatel.

«Восходит к библейской легенде о палестинских городах Содоме и Гоморе, которые за грехи их жителей были разрушены огненным дождем и землетрясением (Быт., 24-25).

Божьим гневом за грехи его жителей и ставшего символом разврата..» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 100)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„ (...) se dochoval v dialozích Timaios a Kritias. Zanikly i **Sodoma a Gomora**, kdysi slavná biblická města, která se v době... (...)“ (Bárta, Tureček, Kolaps neznamená konec, 2013)*

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

*«Ничего не помню, кроме маскарада, скорее похожего на **Содом и Гоморр**, чем на маскарад.» (Дружинин, Дневник, 1845)*

20. Třicet stříbrných - Тридцать сребреников

Význam frazeologizmu: cena zrady

Původ frazeologizmu: pochází z Bible z Nového zákona:

«Восходит к евангелской легенде о тридцати сребрениках, полученных Иудой за то, что он педал Иисуса (Мф., 26, 15).

Сребреник — назв. Мелкой серебряной монеты.» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 104)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„ (...) dívka zahořkle . . ., Třicet litrů. V podstatě takových **třicet stříbrných**. “Přesně tohle jsem řekla Zoey , uvědomila si... (...)“* (Stimson, Hra na lež, 2014)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

*«Не «жалкая кучка иуд, продавших за **тридцать сребреников**, вдруг «захотела возврата к прошлому»: измена была столь массовой, что уже теряла свое название, в пору стало говорить о второй гражданской войне в России.»* (Сухих, Баллада о добром генерале, 2003)

21. Stát jako solný sloup - Стоять как соляной столп

Význam frazeologizmu: o člověku, který bez hnutí stojí v určité póze; zkamenět ze strachu, z úžasu nad něčím

Původ frazeologizmu: pochází z Bible ze Starého zákona:

„Úsloví "stát jak solný sloup" odkazuje na biblický příběh o zániku Sodomy a Gomory. Biblický text vypráví o pěti jordánských městech (Sodoma, Gomora, Adama, Seboin a Ségor), která se rozhodl

Jahve zničit i s jejich hříšnými a bezbožnými obyvateli. Zachráněni byli pouze čtyři spravedliví - Lot, jeho žena a dvě dcery. Jejich záchrana ovšem byla podmíněna tím, že se při cestě z města nesmí ohlédnout. Zvědavá Lotova žena se ovšem ohlédla na hořící město za sebou a proměnila se v solný sloup.“ (dotazy/stat-jak-solny-sloup)

«Восходит к библейскому повествованию о Содоме и Гоморе — двух городах в библейской Иудее, которые за грехи их жителей были разрушены огненным дождем и землетрясением. Спаслись было дозволено лишь праведному Лоту и его семье, и ангел приказал им не оглядываться назад, пока не дойдут до указанного им места. Но не в меру любопытная жена Лота нарушила приказ не оборачиваться при бегстве и превратилась за Это в соляной столб «Жена же Лотова оглянулась позади его, и стала соляным столпом» (Мыт., 19, 26).» (Балакова, Бальтер, Мокиенко, 2012: 105)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„(...) holky napřáhly dlaň a zamumlaly ahoj. Takže jsem zůstala **stát jako solný sloup** a nevěděla, co si počít. (...)“* (Axelssonová, Ta, kterou jsem se nestala, 2006)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

*«Рядом со мной молча стояли дед и Вероника: дед — неподвижно, **как соляной столп**, а Вероника слепыми непослушными пальцами пыталась застегнуть на груди комбинезон. »* (Лазарчук, Все, способные держать оружие..., 1995)

22. Vidět smítko v cizím oku - Видеть сучок в чужом глазу

Význam frazeologizmu: vyčítat někomu nedostatky, či chyby kterých se dopustil a vůbec přitom neobracet pozornost na vlastní chyby, jež jsou kolikrát ještě mnohem většího charakteru

Původ frazeologizmu: pochází z Bible z Nového zákona:

«И что ты смотришь на сучок в глазе брата твоего, а бревна в твоём глазе не чувствуешь? ... Лицемер! Выни прежде бревно в твоём глазе, и тогда увидишь, как вынуть сучок из глаза брата твоего.» (Мф., 7, 3, 5; см. также Лк., 6, 41).

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) vyrůstala zevnitř, a pochyby byly jenom vnější působení, **smítko v oku**. (...)“ (Russell, Swampland, 2014)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Может быть, сучок в чужом глазу есть сучок и сучком останется, а в своём глазу нам дано даже безобразное бревно чудесным образом превращать в полезное, нужное, даже прекрасное.» (Шестов, Афины и Иерусалим, 1938)

23. Člověk míní, Pán Bůh mění - Человек предполагает, а Бог располагает

Význam frazeologizmu: nepředvídané události mohou narušit uskutečnění cíle, který jsme si vytyčili, či jakékoliv věci, události, které jsme si vysnily

Původ frazeologizmu: pochází z Bible z Nového zákona:

„ Člověk si v duchu rozvažuje svou pouť, ale Pán řídí jeho krok. “ (Prís 16, 9)

«Сердце человека обдумывает свой путь, но Господь управляет шествием его.» (Притч., 16, 9)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) *Ale člověk míní a Bůh mění*, “ *pronesla slavnostně maminka. (...)*“ (Šalev, Moje ruská babička, 2012)

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«*Человек предполагает, а Бог располагает*— слова известные.» (Слаповский, Гибель гитариста, 1994-1995)

24. Jidášův groš - Копейка Иудея

Význam frazeologizmu: označuje jakousi proradnost, nespolehlivost a zrádčovství

Původ frazeologizmu: pochází z Bible z Nového zákona:

„*Jidáš, muž z města Kariotu, nebo také Jidáš Iškariotský, byl jeden z dvanácti Ježíšových apoštolů. Byl to člověk v jádru nepoctivý. Přesto mu Kristus – což je samo o sobě dost s podivem – přidělil funkci pokladníka. Měl na starosti peníze, za které šetřili na almužny pro žebráky. Pokaždé mu jich zůstala trocha za nehty.*“ ([cesky/puvoduslovi/_zprava/](#))

«*Хотя мы не можем быть абсолютно уверены, почему Иуда предал Иисуса, некоторые моменты нам известны. Во-первых, хотя Иуда был избран одним из двенадцати учеников*» (Иоанна 6, 64)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

„ (...) jen napořád léta úrodná, za každou cenu, za **Jidášův groš**, za lichvářskéj úrok, za ztrátu ksichtu... (...)“ (Vacek, Hovada, český hovada, 2002)

25. - Hříchy mládí - Грехи молодости

Význam frazeologizmu: k mládí patří i chyby (hříchy), jelikož chybami se člověk učí; mládí sebou obnáší i určitou nezodpovědnost a nerozumnost, díky čemuž se mladí lidé dopouštějí chyb, kterých s postupem času litují

Původ frazeologizmu: pochází z Bible, z Nového zákona

„Ved' mě cestou své pravdy a vyučuj mě, vždyť jsi Bůh, má spása, každodenně skládám svou naději v tebe. Hospodine, pamatuj na svoje slitování, na své milosrdenství, které je od věčnosti. Nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti, pamatuj na mě se svým milosrdenstvím pro svou dobrotivost, Hospodine.“ (Žalmy 25, 5-7)

«Грехов юности моей и преступлений моих не вспоминай; по милости Твоей вспомни меня Ты, ради благости Твоей, Господи!» (Иова, 13, 26)

Ukázka moderního použití z Českého národního korpusu:

*„ (...) přestaneme dobíhat příjezdějíci autobus. V stáří nejraději vzpomínáme na **hříchy mládí**. Stáří je věk, v kterém se... (...)“ (Syrovátka, Bez svatozáře, 2012)*

Ukázka moderního použití z Ruského národního korpusu:

«Грехи молодости долгое время мешали ему найти подходящую работу, но после Февральской революции то, что раньше было минусом, стало плюсом.» (Митюрин, Прокуроры от дьявола, 2012)

7 Vlastní výzkumné šetření

7.1 Tabulky s výsledky výzkumného šetření

Poté, co jsem obdržela vyplněné ankety od respondentů, rozhodla jsem se je analyzovat tak, abych dosažené výsledky vyjádřila co nejpřehlednějším způsobem. Toho jsem dosáhla tím, že jsem získané ankety roztřídila do následujících tabulek podle toho, zda-li respondenti znali, či neznali význam a zda-li znali, či neznali původ daných biblických frazeologizmů. Dále jsem samozřejmě brala v potaz věk i národnost dotazovaných respondentů.

7.1.1 Český jazyk

Tato kapitola obsahuje souhrnnou tabulku všech dotazovaných českých respondentů. Poté následují tři oddělené tabulky, které ještě blíže analyzují znalosti respondentů s podrobným rozdělením na všechny věkové kategorie.

	Znali význam	Neznali význam	Znali původ	Ne znali původ
1. Jidášův groš	16	14	14	16
2. Házet perly sviním	25	5	7	23
3. Miluj bližního svého (jako sebe sama)	30		21	9
4. Návrat ztraceného syna	20	10	9	21
5. Nemít, kde hlavu složit	25	5	6	24
6. Sloužit dvěma pánům	21	9	12	18
7. Vidět smítko v cizím oku	19	11	7	23
8. Třicet stříbrných	20	10	18	12
9. Stát jako solný sloup	25	5	16	14

10. Kdo hledá, ten vždy najde	26	4	10	20
11 V rouše Adama	27	3	22	8
12. Setřást prach ze svých nohou	6	24	7	23
13. Potopa světa	25	5	24	6
14. Zakázané ovoce	27	3	23	7
15. Sypat si popel na hlavu	26	4	11	19
16. Nemocný jako Lazar	23	7	18	12
17. Kající se Magdaléna	9	21	12	18
18. Na začátku bylo slovo	16	14	16	14
19. Oko za oko, zub za zub	25	5	15	15
20. Manna nebeská	16	14	11	19
21. Sodoma a Gomora	22	8	19	11
22. Kamen úrazu	25	5	9	21

23. Člověk míní, Pán Bůh mění	25	5	8	22
24. Hříchy mládí	19	11	5	25
25. Nedělej si modlu	8	22	8	22

Češi do 35 let

	Znali význam	Neznali význam	Znali původ	Ne znali původ
1. Jidášův groš	5	5	5	5
2. Házet perly sviním	7	3	2	8
3. Miluj bližního svého (jako sebe sama)	10		7	3
4. Návrat ztraceného syna	5	5	2	8
5. Nemít, kde hlavu složit	8	2	1	9
6. Sloužit dvěma pánům	5	5	1	9
7. Vidět smítko v cizím oku	6	4		10
8. Třicet stříbrných	5	5	5	5
9. Stát jako solný sloup	8	2	3	7
10. Kdo hledá, ten vždy najde	7	3	2	8
11 V rouše Adama	8	2	6	4

12. Setřást prach ze svých nohou	2	8	1	9
13. Potopa světa	8	2	8	2
14. Zakázané ovoce	8	2	5	5
15. Sypat si popel na hlavu	8	2	1	9
16. Nemocný jako Lazar	7	3	4	6
17. Kající se Magdaléna	2	8	3	7
18. Na začátku bylo slovo	3	7	4	6
19. Oko za oko, zub za zub	7	3	3	7
20. Manna nebeská	4	6	2	8
21. Sodoma a Gomora	6	4	5	5
22. Kamen úrazu	7	3		10
23. Člověk míní, Pán Bůh mění	7	3	1	9
24. Hříchy mládí	5	5		10
25. Nedělej si modlu	1	9		10

Češi do 70 let

	Znali význam	Neznali význam	Znali původ	Ne znali původ
1. Jidášův groš	3	7	3	7

2. Házet perly sviním	9	1	1	9
3. Miluj bližního svého (jako sebe sama)	10		5	5
4. Návrat ztraceného syna	8	2	1	9
5. Nemít, kde hlavu složit	8	2	1	9
6. Sloužit dvěma pánům	8	2	3	7
7. Vidět smítko v cizím oku	4	6	1	9
8. Třicet stříbrných	6	4	4	6
9. Stát jako solný sloup	9	1	5	5
10. Kdo hledá, ten vždy najde	10		1	9
11 V rouše Adama	9	1	7	3
12. Setřást prach ze svých nohou		10	1	9
13. Potopa světa	7	3	6	4
14. Zakázané ovoce	10		9	1
15. Sypat si popel na hlavu	9	1	3	7
16. Nemocný jako Lazar	6	4	4	6
17. Kající se Magdaléna	2	8	2	8
18.	5	5	4	6

Na začátku bylo slovo				
19. Oko za oko, zub za zub	8	2	3	7
20. Manna nebeská	3	7	2	8
21. Sodoma a Gomora	8	2	6	4
22. Kamen úrazu	9	1	1	9
23. Člověk míní, Pán Bůh mění	9	1	2	8
24. Hříchy mládí	6	4	2	8
25. Nedělej si modlu		10	1	9

Češi nad 70 let

	Znali význam	Neznali význam	Znali původ	Ne znali původ
1. Jidášův groš	8	2	6	4
2. Házet perly sviním	9		4	5
3. Miluj bližního svého (jako sebe sama)	10		9	1
4. Návrat ztraceného syna	8	2	6	3
5. Nemít, kde hlavu složit	9	1	4	6
6. Sloužit dvěma pánům	8	2	8	2
7. Vidět smítko v cizím oku	8	2	6	4

8. Třicet stříbrných	9	1	9	1
9. Stát jako solný sloup	8	2	8	2
10. Kdo hledá, ten vždy najde	9	1	7	3
11 V rouše Adama	10		9	1
12. Setřást prach ze svých nohou	4	6	5	5
13. Potopa světa	8	2	9	1
14. Zakázané ovoce	9	1	9	1
15. Sypat si popel na hlavu	9	1	8	2
16. Nemocný jako Lazar	10		10	
17. Kající se Magdaléna	5	5	7	3
18. Na začátku bylo slovo	7	3	8	2
19. Oko za oko, zub za zub	9	1	9	1
20. Manna nebeská	7	3	7	3
21. Sodoma a Gomora	8	2	8	2
22. Kamen úrazu	9	1	8	2
23. Člověk míní, Pán Bůh mění	9	1	5	5
24. Hříchy mládí	7	3	2	8

25. Nedělej si modlu	7	3	7	3
---------------------------------------	---	---	---	---

7.1.2 Ruský jazyk

Tato kapitola je věnována ruským respondentům a obsahuje stejné parametry jako předcházející kapitola.

	Знали значение	Не знали значение	Знали происхождение	Не знали происхождение
1. Копейка Иудея	4	26	4	26
2. Метать бисер перед свиньями	23	7	15	15
3. Возлюби ближнего своего (как самого себя)	26	4	22	8
4. Возвращение блудного сына	18	12	15	15
5. Не иметь где голову приклонить	20	10	9	21
6. Служить двум господам	26	4	11	19
7. Видеть сучок в чужом глазу	25	5	12	18

8. Тридцать сребреников	26	4	26	4
9. Стоять как соляной столп	15	15	10	20
10. Кто ищет, тот всегда найдет	28	2	9	21
11. В костюме Адама	23	7	17	13
12. Отрясти прах от ног своих	11	19	7	23
13. Всемирный погон	27	3	26	4
14. Запретный плод	26	4	25	5
15. Посыпать пеплом главу	10	20	8	22
16. Беден как Лазарь	11	19	12	18
17. Кающаяся Магдалина	17	13	15	15
18. В начале было слово	25	5	25	5
19. Око за око, зуб за зуб	27	3	14	16

20. Манна Небесная	24	6	20	10
21. Содом и Гоморра	23	7	22	8
22. Камень преткновенни я	20	10	9	21
23. Человек предполагает , а Бог располагает	27	3	12	18
24. Грехи молодости	21	9	10	20
25. Не сотвори себе кумира	23	7	23	7

Rusové do 35 let

	Znali význam	Neznali význam	Znali původ	Neznali původ
1. Копейка Иудея	1	9	1	9
2. Метать бисер перед свиньями	7	3	3	7
3. Возлюби ближнего своего (как самого себя)	8	2	7	3
4. Возвращение	8	2	7	3

блудного сына				
5. Не иметь где голову приклонить	8	2	1	9
6. Служить двум господам	7	3	2	8
7. Видеть сучок в чужом глазу	8	2	2	8
8. Тридцать сребреников	8	2	8	2
9. Стоять как соляной столп	7	3	3	7
10. Кто ищет, тот всегда найдет	9	1	2	8
11. В костюме Адама	7	3	4	6
12. Отрясти прах от ног своих	3	7	1	9
13. Всемирный потоп	9	1	8	2
14. Запретный плод	8	2	8	2
15. Посыпать пеплом главу	5	5	1	9
16. Беден как Лазарь	4	6	4	6
17. Кающаяся Магдалина	6	4	5	5
18. В начале было слово	8	2	8	2

19. Око за око, зуб за зуб	8	2	5	5
20. Манна Небесная	9	1	7	3
21. Содом и Гоморра	7	3	7	3
22. Камень преткновения	8	2	2	8
23. Человек предполагает, а Бог располагает	9	1	2	8
24. Грехи молодости	8	2	2	8
25. Не сотвори себе кумира	7	3	7	3

Rusové do 70 let

	Znali význam	Neznali význam	Znali původ	Ne znali původ
1. Копейка Иудея	2	8	3	7
2. Метать бисер перед свиньями	9	1	7	3
3. Возлюби ближнего своего (как самого себя)	8	2	6	4
4. Возвращение блудного сына	7	3	6	4
5. Не иметь где голову	7	3	5	5

приклонить				
6. Служить двум господам	9	1	5	5
7. Видеть сучок в чужом глазу	9	1	5	5
8. Тридцать сребреников	8	2	8	2
9. Стоять как соляной столп	5	5	5	5
10. Кто ищет, тот всегда найдет	9	1	2	8
11. В костюме Адама	8	2	6	4
12. Отрясти прах от ног своих	3	7	3	7
13. Всемирный потоп	8	2	8	2
14. Запретный плод	9	1	8	2
15. Посыпать пеплом главу	3	7	5	5
16. Беден как Лазарь	5	5	5	5
17. Кающаяся Магдалина	7	3	6	4
18. В начале было слово	8	2	8	2
19. Око за око, зуб за зуб	9	1	4	6
20.	7	3	6	4

Манна Небесная				
21. Содом и Гоморра	8	2	8	2
22. Камень преткновения	7	3	3	7
23. Человек предполагает, а Бог располагает	9	1	4	6
24. Грехи молодости	7	3	4	6
25. Не сотвори себе кумира	8	2	8	2

Rusové nad 70 let

	Znali význam	Neznali význam	Znali původ	Ne znali původ
1. Копейка Иудея	1	9		10
2. Метать бисер перед свиньями	7	3	5	5
3. Возлюби ближнего своего (как самого себя)	10		9	1
4. Возвращение блудного сына	3	7	2	8
5. Не иметь где голову приклонить	5	5	3	7
6. Служить двум господам	10		4	6

7. Видеть сучок в чужом глазу	8	2	5	5
8. Тридцать сребреников	10		10	
9. Стоять как соляной столп	3	7	2	8
10. Кто ищет, тот всегда найдет	10		5	5
11. В костюме Адама	8	2	7	3
12. Отрясти прах от ног своих	5	5	3	7
13. Всемирный потоп	10		10	
14. Запретный плод	9	1	9	1
15. Посыпать пеплом главу	2	8	2	8
16. Беден как Лазарь	2	8	3	7
17. Кающаяся Магдалина	4	6	4	6
18. В начале было слово	9	1	9	1
19. Око за око, зуб за зуб	10		5	5
20. Манна Небесная	8	2	7	3
21. Содом и Гоморра	8	2	7	3
22.	5	5	4	6

Камень преткновения				
23. Человек предполагает, а Бог располагает	9	1	6	4
24. Грехи молодости	6	4	4	6
25. Не сотвори себе кумира	8	2	8	2

8 Celkové výsledky šetření

Při výzkumném šetření byly splněny všechny cíle výzkumného šetření a vyplynulo z něj, že **Češi celkově** výborně znali význam i původ frazeologizmu *Miluj bližního svého jako sebe sama* (všech 30 respondentů znali význam a převážná většina i původ). Dále velká většina respondentů znala význam u výrazu v *Rouše Adama* (27), *Nemít, kde hlavu složit* (25) a *Hříchy mládí* (19). U tohoto frazeologizmu *Hříchy mládí*, však bylo velmi zajímavé, že ačkoliv většina dotazovaných znala význam, původ neznalo 25 respondentů. Dalším zajímavým faktem, který vyplynul z mého šetření je, že výraz *Nedělej si modlu* znalo pouhých 8 dotazovaných, nicméně 22 respondentů znali odkud tento výraz pochází.

Dále se blíže podíváme na skupinu **Češi do 35 let**. Tato skupina dotazovaných v převážné většině znala výraz *V rouše Adama* (8), *Potopa věta* (8), *Zakázané ovoce* (8) a *Miluj bližního svého* (10). V této skupině respondentů jsem se opět setkala s tím, že u některých výrazů většina respondentů znala původ, ale neznala význam daného frazeologizmu, jako například: *Nemít, kde hlavu složit* (8 znali význam, ale 7 neznali původ) a *Sypat si popel na hlavu* (8 znali význam, ale 9 neznali původ). Co se týče výrazu *Nedělej si modlu*, význam znal pouze 1 respondent.

Češi do 70 let nejvíce znali výraz *Házet perly sviním*, nicméně opět jsem se setkala s tím, že když znali význam, neznali původ. Tak například *Házet perly sviním* (9 znali význam, ale 9 neznali původ), *Miluj bližního svého* (10 znali význam, ale 5 neznali původ), *Kdo hledá, ten vždy najde* (10 znali význam, ale 9 neznali původ), *Člověk míní, Pán Bůh mění* (9 znali význam, ale 8 neznali původ). A všichni respondenti v této skupině neznali význam výrazu *Nedělej si modlu*.

Češi nad 70 let v převážné většině znaly výrazy: *Jidášův groš* (8), *Miluj bližního svého* (10), *Třicet stříbrných* (9), *Kdo hledá, ten vždy najde* (9), *Nemocný jako Lazar* (10) a *Nedělej si modlu* (7), což je jediná skupina českých respondentů, ve které téměř všichni znali význam i původ tohoto frazeologizmu. Co se týče výrazů *Nemít, kde hlavu složit* a *Házet perly sviním*, opět jsem se zde setkala s tím, že respondenti v převážné většině případů znali význam nicméně neznali původ

výrazu. *Házet perly sviním* (9 znali význam, ale 5 neznali původ) a *Nemít kde hlavu složit* (9 znali význam, ale 5 neznali původ)

Když se podíváme celkově na skupinu českých respondentů, nejzajímavějším faktem, který se u ruských respondentů prakticky neprojevil bylo to, že mnozí dotazovaní znali konkrétní výraz, nicméně neznali jeho původ (*Házet perly sviním*, *Člověk miní, ale Pán Bůh mění*,...). Zřejmě do jejich povědomí tyto výrazy vstoupily jako stereotypní jednotky, které sice v normální mluvě používají, tudíž znají jejich význam, nicméně neznají jejich původ.

Dále stojí za zmínku, že většina českých respondentů byla nevěřících a téměř nečetla Bibli, což však nijak neovlivnilo jejich znalosti biblické frazeologie, která jak z mého výzkumu vyplývá, je ještě v dnešní době aktuální a všem srozumitelná, a to jak pro český, tak pro ruský národ.

Co se týče vzdělání a místa narození, tak většina dotazovaných pocházela z větších měst a měla vysokoškolské či středoškolské vzdělání. Dle mého názoru však vzdělání ve znalosti biblické frazeologie nehraje příliš zásadní roli, jelikož se mi dostala jedna anketa, kterou vyplňoval člověk ve věku 73 let, který má pouze výuční list a jeho znalost biblické frazeologie byla vskutku výborná. Tento fakt je možná zapříčiněn tím, že ve srovnání s ostatními dotazovanými je tento člověk věřící. Hlavním faktorem jež ovlivňuje znalosti biblické frazeologie je podle mého názoru zejména to, v jakém prostředí se lidé nachází. A jak jsem již zmiňovala, z mého výzkumu vyplývá, že znalost biblické frazeologie je do dnešní doby velice aktuální, i když je podle statistik v Česku nevěřících 34% a 45% nedeklarovalo příslušnost k nějaké církvi či náboženské společnosti.

Nyní se dostáváme k respondentům ruské národnosti. **Rusové celkově** na rozdíl od Čechů, prakticky neznali význam ani původ výrazu *Jidášův groš* (pouze 4), ačkoliv má tento výraz úzkou spojitost s frazeologismem *Třicet stříbrných*, který naopak znali téměř všichni (27). Dále všichni velmi dobře znali výraz *Miluj bližního svého* (26), *Sloužit dvěma pánům* (26), *Kdo hledá ten vždy najde* (28), *Potopa světa* (27), *Zakázané ovoce* (26), *Oko za oko, zub za zub* (27), *Člověk miní, Pán Bůh mění* (27) a *Nedělej si modlu* (23). Výraz *Nedělej si modlu*, jak můžeme vidět, znala převážná většina ruských respondentů na rozdíl od českých respondentů, u nichž byli znalosti tohoto frazeologizmu

téměř mizivé.

Co se týče **Rusů do 35 let**, tak výraz *Jidášův groš* znal pouze 1 respondent, nicméně velmi dobře znali výrazy *Miluj bližního svého* (8), *Návrat ztraceného syna* (8) a *Potopa světa* (9). Tato skupina dobře znala také výrazy: *Nemít, kde hlavu složit* (8), *Kdo hledá, ten vždy najde* (9) a *Člověk miní, Pán Bůh mění* (9), nicméně neznali jejich původ. Ve srovnání s českými respondenty tato skupina téměř neznala výraz *Nemocný jako Lazar* (4).

Rusové do 70 let opět téměř neznali výraz *Jidášův groš* (2), ale velmi dobře znali výrazy: *Házet perly sviním* (9), *Sloužit dvěma pánům* (9), *Třicet stříbrných* (8) a *Zakázané ovoce* (9). Dále dobře znali výrazy *Vidět smítko v cizím oku* (9), *Kdo hledá ten vždy najde* (9) a *Oko za oko, zub za zub* (9), nicméně jen málo kdy znaly i jejich původ. Co se týče frazeologizmu *Nedělej si modlu*, v této skupině ho znalo 8 respondentů, na rozdíl od Českých respondentů, kteří tento výraz neznali prakticky vůbec.

Rusové nad 70 let téměř vůbec neznali výraz *Jidášův groš* (1), ale výborně znali výrazy: *Miluj bližního svého* (10), *Třicet stříbrných* (10), *Potopa světa* (10), *Oko za oko, zub za zub* (10) a *Nedělej si modlu* (8). Význam frazeologizmu *Sloužit dvěma pánům* znalo 10 respondentů, ale 6 vůbec neznalo původ tohoto výrazu.

Všichni respondenti ruského národa ve všech případech pocházeli z větších měst a měli středoškolské, či vysokoškolské vzdělání, přičemž převážná většina všech dotazovaných byla věřících, na rozdíl od českých respondentů. Z toho vyplývá, že i většina dotazovaných četla, či minimálně přišla do styku s Biblií. Poté co mi respondenti ankety vyplnili, jsem se všech dotazovaných věřících zpětně ptala, zda-li jsou praktikujícími věřícími, či nikoliv. Ve všech případech jsem se dozvěděla, že nejsou praktikujícími věřícími. V Rusku je totiž podle statistiky 42,5% pravoslavných a pouhých 5,5% nedeklarovalo příslušnost k nějaké církvi či náboženské společnosti. Z čehož vyplývá, že Rusové se přiklánějí k náboženství více, než Češi. Tato skutečnost je zřejmě zapříčiněna tím, že v Rusku bylo Křesťanství od roku 988 státním náboženstvím a ani v éře Sovětského svazu, kdy byla církev krutě pronásledována, nebyl jeho vliv zcela potlačen a po

rozpadu SSSR opět značně stoupl. Lidé totiž prahli po určité ideologii a víra v Boha jim pomáhal přemáhat určité vnitřní útrapy. Proto po rozpadu SSSR počet věřících tak rapidně stoupl.

9 Závěr

Z mého výzkumu jednoznačně vyplývá, že jak český, tak i ruský národ velmi dobře znají biblickou frazeologii. U některých výrazů prokázal větší znalosti český národ *Jidášův groš*, *Nemocný jako Lazar* a v některých případech to bylo zase naopak *Nedělej si modlu*, ale celkově na tom byli obě národnosti velmi podobně. Největší znalosti biblické frazeologie však prokázala skupina Rusů nad 70 let. Z mého pohledu je to hlavně díky tomu, že tato věková kategorie měla rodiče a příbuzné, jež většinu života prožili ještě před érou Sovětského svazu, kdy církev ještě nebyla pronásledována. Tím pádem se mohli od svých příbuzných bez problémů učit pravoslavným zvykům a následovat je v jejich víře. Po Pádu SSSR počet věřících opět stoupl, což se podepsalo i na skupině ruských respondentů do 35 let, kteří prokázali také velmi dobrou znalost biblických frazeologizmů. Nicméně si myslím, že víře již nepřikládají takový význam jako respondenti od 35 let a výše, protože vzhledem ke svému věku neměli možnost prožít si útrapy, které v tomto ohledu přinesl Sovětský svaz, a proto pro ně víra v Boha není stěžejní ideologií.

Při mém bádání jsem se střetla s několika zajímavými odpověďmi, protože řada respondentů vycházela z přímého významu komponentů, přičemž opomíjeli, že daný výraz může mít i význam přenesený. Jako například u výrazu *Třicet stříbrných* několik respondentů uvedlo, že je to *počet peněz*, přičemž vůbec nepomysleli na to, že je to vlastně cena zrady, protože za *Třicet stříbrných* Jidáš zradil Ježíše. I když věděli, kdo to byl Jidáš, neuměli si dát do souvislostí *Třicet stříbrných*. Dále co se týče výrazu *Házet perly sviním*, tak někteří dotazovaní se domnívali, že se jedná pouze o plýtvání nějaké materiálně cenné věci, či dokonce peněz a nebrali v potaz, že výraz může znamenat například marně někomu radit, či objasňovat něco, co zkrátka nemůže pochopit atd.

Dále z mého výzkumu vyplývá, že výraz *Jidášův groš* téměř vůbec ruští respondenti, na rozdíl od českých respondentů, neznali. Pouhá 2% dotazovaných věděli, co daný výraz znamená. To je zapříčiněno tím, že tento výraz se stává archaizujícím a z ruského jazyka postupně odchází. Výraz *Jidášův groš*, jsem také jak v Českém, tak v Ruském národním korpusu našla jenom jednou. Dále

ruští respondenti prakticky neznali výraz *Nemocný jako Lazar*, přičemž Lazar je z mého pohledu velmi známou Biblickou postavou. Výraz *Nemocný jako Lazar* jsem dokonce nemohla najít ani jedenkrát v Ruském národním korpusu. Avšak ve srovnání s ruskými respondenty, čeští respondenti téměř vůbec neznali výraz *Nedělej si modlu*, což je podle mého názoru zapříčiněno zejména tím, že v českém prostředí není tolik věřících, jako v ruském prostředí a tím pádem se velmi malá část české populace hlouběji orientuje v Bibli. S výrazem *Nedělej si modlu* se v normálním rozhovoru prakticky nestřetáváme, takže neměli možnost, kde by se o tomto výrazu dozvěděli.

Z mého výzkumného šetření také vyplývá, že výraz *Oko za oko, zub za zub* znali téměř všichni ruští respondenti, protože tento výraz je znám ve všech světových jazycích.

Dále z mého výzkumného šetření vyplývá, že biblické frazeologizmy jsou v dnešní době aktuální a srozumitelná ve všech věkových kategoriích, jak ruského tak českého národa, nehledě na to, jestli se jedná o věřící, či nikoliv a že hlavním faktorem, který ovlivňuje znalost biblické frazeologie je prostředí, ve kterém lidé žijí, a ve kterém se pohybují. Znalost biblických frazeologizmů zejména v ruském prostředí také ovlivnila beletristická tvorba i politická sféra. Například již Stalin se svých projevech používal velké množství biblických frazeologizmů.

Ve své práci jsem se zaměřila na znalosti biblické frazeologie u českého a ruského národa. V teoretické části jsem shrnula, co obnáší frazeologie jako věda a uvedla řadu různých názorů odborníků na danou problematiku. Dále jsem se v teoretické části zaměřila na samotnou biblickou frazeologii, jež se stala klíčovým aspektem mé bakalářské práce. Také jsem zmínila, jak jazyk Bible ovlivnil celkové formování spisovných jazyků národů křesťanské kultury. V praktické části jsem pomocí empirické sondy, jež se skládala z dvaceti pěti biblických frazeologizmů, zkoumala, zda-li je biblická frazeologie do dnešní doby u výše zmíněných národů srozumitelná a aktuální. U všech dvaceti pěti frazeologických výrazů jsem v praktické části popsala jejich význam i původ a uvedla příklad moderního použití z českého národního korpusu. Dále jsem svou empirickou sondu vyhodnotila pomocí tabulek, které jsem roztřídila na respondenty českého a ruského národa a poté jsem je roztřídila ještě do jednotlivých věkových skupin, aby bylo jasné, jaké znalosti biblické frazeologie prokázaly jednotlivé skupiny dotazovaných. Pomocí těchto tabulek jsem vytvořila

konkrétní závěry svého výzkumného šetření. Veškerá tvrzení jsem shrnula a objasnila.

10 SEZNAM ČETBY

Knížní zdroje

1. АЛЕКСЕЕВА, Л., ответственный редактор: Библистика, славистика, русистика, Санкт-Петербург : Филологический факультет SpbGU, 2011
2. АЛФЕРИНКО, Н. Ф. ЗОЛОТЫХ, Л. Г.: Фразеологический словарь: культурно — познавательное пространство русской идиоматики, Москва - издательство "ELPIS", 2008
3. BALAKOVA, D., ĎURČO, P.: Frazeologické štúdie: Principy lingvistické analýzy vo frazeológii, Ružomberok : Katolícka univerzita v Ružomberku - Filozofická fakulta, 2007
4. BIBLE: Biblion, 2015
5. БАЛАКОВА, Д., ВАЛЬТЕР Х., МОКИЕНКО В. М.: Лепта библейской мудрости, Санкт-Петербург, Ружомберк, Грайфсвальд, 2012
6. БАЛАКОВА, Д., КОВАЧОВА, В. МОКИЕНКО В. М.: Наследие Библии во фразеологии, Грайфсвальд, 2013
7. ČERMÁK, F.: Frazeologie a frazeografie, Univerzita Karlova, 1990
8. ČERMÁK, F.: Frazeologie a idiomatika česká a obecná, Univerzita Karlova v Praze. 2007)
9. ФОМИНА, Н. Д., БАКИНА, М. А.: Фразеология современного русского языка: (учебное пособие), 1985
9. ГРИГОРИЕВ, А. В.: Русская библейская фразеология в контексте культуры, Moskva : Indrik, 2006
10. КОРАЛКОВА, А. Б., ЛОМОВ, А. Г., ТИХОНОВ, А. Н.: Фразеологический словарь современного русского литературного языка, Москва: Флинта, Наука, 2004
11. KEDRON, K.: Genderové aspekty ve slovanské frazeologii (na materiálu běloruštiny, polštiny a češtiny, Univerzita Karlova v Praze, 2014)
12. LEPEŠAV, I. J: Frazeologija sučasnaj běloruskaj movy. In: Slavia, 2002
13. ЛУННОВА, М. Г.: Библизмы в современном русском языке, 2008
14. МАСТАХОВА, Е. И.: Фразеология в Машинном фонде русского языка, Москва — Наука, 1990
15. МИХЕЙКИНА, М. Е., Российская библистика: от зарождения до возрождения: исторический очерк, Москва: Мост культуры ; Иерусалим : Гешарим, 2004
16. МОКИЕНКО, В. М., ТРОФИМКИНА О. И., ЛИЛИЧ Г. А.: Толковый словарь библейских выражений и слов, АСТ, 2010
17. МОКИЕНКО, V. M., WURM, A.: Česko - ruský frazeologický slovník, Univerzita Palackého – Olomouc, 2002
18. МОКИЕНКО, В. М.: Библизмы в современной русской речи (ПСУ ЖИВОМУ ЛУЧШЕ, ЧЕМ МЁРТВОМУ ЛЬВУ-ПУТЬ НА ГОЛГОФУ) // Русский язык в школе и дома. – 2014
19. МОКИЕНКО, В. М.: Словарь русской бранной лексики, Опера Славика, 1996
20. МАТВЕЕВА, Н. П.: Библизмы в русской словесности, Русская словесность. 1993
21. МОКИЕНКО, В.М. Историческая фразеология: этнография или лингвистика? // Вопросы языкознания, 1973.
22. МОКИЕНКО, В.М: Ruská frazeologie pro Čechy, Univerzita Palackého v Olomouci, 2008
23. МОКИЕНКО, В., БЕКОВ, В., ШУЛЕЖКОВА, С.: Большой словарь крылатых слов русского языка, АСТ, Астрель, Русские словари, Lingua , 2005
24. МОКИЕНКО, В., ВАЛЬТЕР Х.: Антипословицы русского народа, Нева , 2005

25. OLBRACHT, I.: Biblické příběhy, Albatros, 2013
26. PUDCHLJAKOVÁ, H.: Krátký přehled česko – ruské frazeologie, Masarykova univerzita SPN, 1958
27. RAJNOCHOVÁ, N.: К вопросу о функционированию библейских фразеологизмов в русском и чешском языках. Труды и материалы. II Международный научный симпозиум «Славянские языки и культуры в современном мире»; Московский университет, 2012
28. RAJNOCHOVÁ, N.: К проблеме функционирования библеизмов в русской речи. (Два камня: преткновения и краеугольный). In: Eigenes und Fremdes in der Slavia. Festschrift für Ewa Komorowska zum 50. Geburtstag. Hrsg. Ursula Kantorczyk und Harry Walter. Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Institut für Slawistik, Greifswald, 2007.
29. М. И. РИЖСКИЙ: Русская библия: История переводов библии в России, СПб.: Авалон, Азбука-классика, 2007
30. SAUSSURE, Ferdinand de.: Kurs obecné lingvistiky. 1. vyd. Praha: Odeon
31. SAUSSURE, Ferdinand de.: Traite de stylistique française, Paris C. Klincksieck, 1930
32. STĚPANOVA, L.: Česká a ruská frazeologie: diachronní aspekty, 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004
33. ШАНКИЙ, Н. М.: В мире слов: Книга для учителя, 3-е, испр. и доп. — М.: Просвещение, 1985
34. ТЕЛИЯ, В. Н.: Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингво – культурологический аспекты. М.: Языки русской культуры, 1996
35. ZAORÁLEK, J.: Lidová rčení, Československá akademie věd, 1963
36. ИВАШКО, Л. А., ЛУТОВИНОВА, И. С., ПОЦЕПНЯ, Д. М., ТАРАСОВА, М. А., ЖУКОВА, М. Ю., ЗИНОВЬЕВА Е. И., ШАХМАТОВА, М. А.: Современный русский язык: лексикология, фразеология, лексикография, Филологический факультет Санкт Петербургского государственного университета, 2002

Další zdroje

katecheze.evangnet.cz/katechetické-přípravy/druhé-příkazání-nebudeš-se-klanět-modlám)

<http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6639>

<http://theses.cz/id/3h4zrx/52693-642356668.doc>

ruscorpora.ru

<http://www.novinky.cz/komentare/369143-komentar-u-maturit-by-se-nemelo-zkouset-nic-vaclav-klaus-ml.html>

<https://www.korpus.cz/>

theses.cz/id/3h4zrx/52693-642356668.doc

theses.cz/id/3v6v2u/L__Zelenkov_-_DP.pdf

([cesky/puvoduslovi/ zprava/](#))

([strednicechy/slova/ zprava/](#))

Přílohy

Пример анкеты на чешском языке:

Studuji obor Ruský jazyk a literatura a tématem mé bakalářské práce jsou Biblické frazeologismy v povědomí ruského a českého národa.

Я изучаю русский язык и литературу. Тема моей бакалаврской работы – «Библейские фразеологизмы в сознании русского и чешского народа».

Pomocí empirické sondy budu zkoumat do jaké míry se tyto výrazy používají v dnešní době, zda jsou aktuální a srozumitelné, v jakých situacích se používají a zda jsou rodilí mluvčí obeznámeni s jejich původem.

Я собираюсь исследовать эмпирическим путем, насколько подобные обороты используются в наше время; в каких ситуациях они используются; являются ли они актуальными и доступными для понимания; а также то, осведомлены ли носители языка о происхождении подобных фразеологизмов.

INSTRUKCE K VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU ИНСТРУКЦИЯ К ВЫПОЛНЕНИЮ АНКЕТЫ

Tento dotazník je zcela anonymní, a proto vás žádám aby vaše odpovědi byly zcela pravdivé, a abyste při vyplňování tohoto dotazníku využívali pouze své znalosti a nikoliv pomoc jakýchkoliv dalších zdrojů informací (internet, třetí osoba,...).

Эта анкета абсолютно анонимна, поэтому прошу вас отвечать искренне и полагаться только на помощь собственных знаний, а не на какие-либо другие источники информации (интернет, третье лицо...)

Své odpovědi můžete libovolně rozvinout dle vlastní potřeby.

При желании и необходимости на любой вопрос можно отвечать развернуто.

Pokud si nejste jisti, neváhejte vyjádřit vše, co vás po přečtení daného frazeologismu napadne, aniž byste byli přesvědčeni o pravdivosti vašeho tvrzení.

Описывайте абсолютно все, что придет вам в голову при прочтении данного фразеологизма, даже если вы не уверены в правильности вашего толкования.

Tento dotazník je stěžejním podkladem pro mou práci, proto vás prosím, abyste jeho vyplňování nebrali na lehkou váhu.

Эта анкета является основной базой для моей бакалаврской работы, поэтому я прошу вас отнестись к ее заполнению серьезно.

ZÁKLADNÍ INFORMACE ОСНОВНЫЕ СВЕДЕНИЯ

Vzdělání + zaměření: odborné učiliště
Образование + специальность:

Vaše mateřština: čeština
Ваш родной язык:

Pohlaví: mužské
Пол:

Věk: 73
Возраст:

Místo a země narození: Jaroměř, ČR
Место и страна рождения:

Místo a země bydliště: Jaroměř, ČR
Место и страна проживания:

Jste věřící?: Ano
Верующий ли вы?

Čtete Bibli?: Spíše jen Nový zákon
Читаете ли вы Библию?

Přišel/přišla jste někdy do styku s Biblií?: Ano
Сталкивались ли вы когда-нибудь с Библией?

1. Jidášův groš

Копейка Иудея

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Mrzký, falešný a zrádný peníz

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona, když Jidáš vydal a tím zradil Ježíše

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o zradě vedoucí k ukřižování Ježíše. Vyskytuje se v případech zrady a falše

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Člověku, který se přetvařuje, je falešný a zrádný, patří Jidášův groš

2. Házet perly sviním

Метать бисер перед свиньями

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Jedná se o duchovní rozměr a znamená neplýtvat časem a námahou s lidmi, kteří toho nejsou hodni.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona. Jedná se o nepochopení Ježíšova kázání.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o jednoduchosti člověka, který nenaslouchá. Vyskytuje se ve všech případech lidské tuposti.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Naštvaná to člověk, který se snaží přesvědčit skupinu lidí, že Bůh je jen jeden a oni nechápou. Právě on hází perly sviním

3. Miluj bližního svého (jako sebe sama)

Возлюби ближнего своего (как самого себя)

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Neubližít, umět naslouchat, a když je to v mých silách, neodpírat náklonnost.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona. Odehrává se v Ježíšových kázáních a v desateru

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o lásce a bratrství. Vyskytuje se v harmonickém soužití lidí.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Není přípustné chovat se povýšenecky, kdo tak činí, nemiluje bližního svého

4. Návrat ztraceného syna

Возвращение блудного сына

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Otcovskou lásku plnou pochopení a porozumění

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona a odehrává se v situaci rodinného prostředí.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o starším ze dvou synů, který odchází na určitý čas z otcova domu a po návratu je otcem vřele vítán

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Přeji všem synům, aby byli doma vítáni, jako ztracený syn.

5. Nemít, kde hlavu složit

Не иметь где голову приклонить

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Žít bez domova, a na svých poutích nemít kde hlavu složit.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona, když putuje Ježíš se svými Apoštoly a káže

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Vypráví o strastiplné cestě Ježíšově, který svým příkladem povzbuzuje své bližní

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Pták má své hnízdo, liška má své doupě, jen syn člověka nemá kde by hlavu složil

6. Sloužit dvěma pánům **Служить двум господам**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Jedná se opět o duchovní rozměr. Člověk nemůže sloužit Bohu a mamonu naráz.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona, když Ježíš rozmlouvá s věřícími

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Po jednom kázání přijde k Ježíšovi bohatý muž a ptá se, jestli i on vstoupí do království nebeského. Když se dozvěděl, že by musel svůj majetek rozdat chudým, smuten odešel.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Člověk, který lační po majetku, žije z cizích mozolů, není hoden Boží lásky.

7. Vidět smítko v cizím oku

Видеть сучок в чужом глазу

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Znamená nesprávné hodnocení druhého člověka.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Na svých cestách Ježíš domlouvá svým bližním.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Ježíš vidí nelásku a povýšenectví některých lidí, proto říká: Nejprve vyjmi trám ze svého oka. Pak teprve hledej třísku v oku svého bližního.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Lidská pýcha a nadutost je mi trnem v oku.

Víte jak pokračuje toto přísloví?

Знаете ли вы продолжение этой поговорки?

Vidět třísku v oku bližního a ve svém oku trám nevidět.

8. Třicet stříbrných

Тридцать сребреников

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Obnos za zradu

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Z Nového zákona krátce před Ježíšovým vzkříšením.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o třiceti stříbrných, které Jidáš obdržel za to, že Ježíše vydal.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Vidíš to Jidáši? Za mrzký peníz sis koupil pole a na něm dopadl, jak sis zasloužil.

9. Stát jako solný sloup

Стоять как соляной столп

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Odměna za nepochopení a neposlušnost; stát jako přikovaný

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Ze Starého zákona. Odehrává se při skáze dvou měst.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o dvou městech plných hříchu a chtíče. Bůh se rozhodl je zničit. Nabádá zlomek spravedlivých ať prchají a neohlížejí se. Lotova žena neposlechla a zkameněla.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Když se lidstvo nedokázalo poučit z pádu Sodomy a Gomory, nezbývá mu než zůstat jako solný sloup

10. Kdo hledá, ten vždy najde
Кто ищет, тот всегда найдет

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Hledáme víru, naději a lásku. Když člověk hodně chce a věří, docílí čehokoliv.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Odehrává se v Novém zákoně, při Ježíšových kázáních.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Hledejte a najdete. Klepejte a bude vám otevřena cesta poznání. Tato slova byla adresována lidem nerozhodným a slabým ve víře.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Kdo nehledá a nenaslouchá, nedojde poznání a nikdy nenalezne Boha.

11. V rouše Adama **В костюме Адама**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

V rouše, které nepoznalo hřích; být nahý

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Z počátku nádherného ráje. Pochází ze Starého zákona.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o okamžiku, kdy Eva přiměla k utržení plodu ze zakázaného stromu. Adam si po spáchání prvního hříchu, že je nahý.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.
Protože jsem ničemný a hříšný, neposlušný a nehodný, stojím před vámi v rouše Adamově

12. Setřást prach ze svých nohou **Отрясти прах от ног своих**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Nezabývat se nepochopením a jít dál.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona v situacích, kdy Ježíš nenalezl pochopení svých posluchačů

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví především o Ježíšových poutích a pohanských a mimokřesťanských krajinách

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Když nenacházíš pochopení a tvé snažení a namáhání postrádá smysl, setřes prach ze svých nohou a jdi dál.

13. Potopa světa

Всемирный потоп

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Zlomový okamžik kdy se Bůh rozhodl, že zachrání jen spravedlivé.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází ze Starého zákona v situaci, kdy vzpurnost lidstva přesáhla všechny meze.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o tom, že Bůh ztratil trpělivost a rozhodl se seslat potopu na ničemné lidstvo a zachránit jen pár spravedlivých a vybrané zvířectvo.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Nikdo mimo Boha nemá tu moc a nikdo z lidí neumí předvídat budoucnost. Proto se modleme, aby nepřišla další potopa světa.

14. Zakázané ovoce **Запретный плод**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

I nebeský ráj měl své preventivní a předvídatelné zkoušky; zakázané ovoce nejlépe chutná – každý chce to, co nemůže mít.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází ze Starého zákona v situaci, kdy Eva přemlouvá Adama, aby utrl jablko ze zakázaného stromu.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj nás nepoučí, Eva nepřestane naslouchat ďáblu v podobě hada a stále bude Adama svádět na scestí.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Každý sen je lidstvo uváděno v pokušení. Svody světa jsou stejně lákavé a tajuplné jako zakázané ovoce

15. Sypat si popel na hlavu **Посыпать пеплом главу**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Pozdě litovat svých hříchů a zpytovat své svědomí.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Nejsem si jist, ale domnívám se, že ze Starého zákona.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o hříšníkovi, který si až s odstupem času uvědomuje špatnost svého konání.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Kdybych byl spravedlivý a a zbožný, poslouchal Boha, nemusel bych si sypat popel na hlavu.

16. Nemocný jako Lazar **Беден как Лазарь**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Nikdy neztrácej naději; nemocný jako lazar = na smrt nemocný

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází ze Starého zákona a odehrává se v situaci, kdy je Lazar podroben zkoušce.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

O čem se mluví v příběhu, kde se používá daný frazeologický obrát?

Děj vypráví o velké lásce Lazarově k Bohu. Je to muž hluboce věřící. Má jedenáct dětí a milující manželku. Pak přijde zkouška a o vše přijde. Nepřestane však milovat Boha a vše se mu vrátí.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Kéž by lidstvo neztrácelo naději a vystaveno zkouškám pevně stálo na pevných základech víry, jak Lazar.

17. Kající se Magdaléna Кающаяся Магдалина

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Diva, která u nohou Ježíšových znovu našla sílu žít

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona při cestách Ježíše se svými apoštoly.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Když je to lehká děvka, říkají apoštolové, a ty, Ježíši si od ní necháváš mít nohy. Kdo jsi bez hříchu, hod' kamenem, odpovídá Ježíš a Magdaléně říká: Bež a už nehřeš.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Žádná dívka ať ve staro, nebo novověku nesmí být zatracována pro situaci, ve které se nachází. Je hodna lásky, kterou jí projevil Ježíš.

18. Na začátku bylo slovo

В начале было слово

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Znamená naprostý začátek všeho. To slovo má úžasnou sílu. Sílu, která se nedá přirovat k žádnému lidskému úsilí.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází ze samého počátku Starého zákona. Bůh se rozhodl, že silou toho slova začne konat

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o Božím rozhodnutí stvořit svět. Je to pro nás obyčejné lidi nepochopitelné, ale je to tak. Tento zázrak nás obklopuje a naplňuje úžasem každý den.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Kdybych žil tisíc let a měl všechnu sílu světa, nepřestanu obdivovat úžasný zázrak stvoření a Boží moc.

19. Oko za oko, zub za zub

Око за око, зуб за зуб

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Ránu oplácej ranou, křivdu křivdou. Nezůstávej nikomu nic dlužen.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází ze Starého zákona a odehrává se v situaci tvrdých podmínek.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj se odehrává ve starověku, kdy doba byla tvrdá a neúprosná. Věčné nepokoje a války králů vedly k odplatám.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Když utržíš ránu, tak ji vrať. Byl tomu tak v dávných dobách. Bůh je však spravedlivý a prostřednictvím Ježíše nás nabádá k lásce: když obdržíš políček na jednu tvář, nastav druhou.

20. Manna nebeská **Манна Небесная**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Boží chléb, požehnání a úsilí o zachování vyvoleného Božího národa.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází ze Starého zákona a odehrává v situaci Exodu izraelského národa.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Mojžíš vede Izraelity z egyptského otroctví. Cesta je strastiplná a plná úskalí. Bůh je provází a sytí je. 40 trvá ta pouť. Mnozí umírají, jiní onemocní. Vzpínám ruce k nebesům a ptám se, proč je tak stíhaný, Bohem vyvolený národ?

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Mnozí by nastavovali náruč plnou očekávání na Boží dar. Mají však smůlu. Bůh obdarovává podle své vůle.

21. Sodoma a Gomora **Содом и Гоморра**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Dvě města plné hříchu a smilství.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází ze Starého zákona a nacházejí se v situaci morálního rozkladu. Proto byla tato dvě města zničena.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Děj vypráví o hříchu a smilství. To se v dějinách celého lidstva bohužel stále opakuje – lidé se nepoučí.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Škoda, že v dnešních dobách už nehrozí taková hrozba – mnohá města by slehla popelem.

22. Kamen úrazu **Камень преткновения**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Je příčinou nepříjemné situace, události či neshody.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Nového zákona.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Je to v případě, kdy zástupy Ježíše nepochopí, neporozumí jeho slovům. On sám se pak stává kamenem úrazu a odchází.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.
Pokud někdo něčemu vzdoruje, překrucuje něco, odmítá něco udělat, neposlouchá autoritu atd...pak se sám stává kamenem úrazu.

23. Člověk míní, Pán Bůh mění

Человек предполагает, а Бог располагает

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Kdo jsi člověče, jak si můžeš myslet, že bude vždy po tvém.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Pochází z Bible, ale žádnou konkrétní situaci si nevybavuji.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Frazeologismus je to široký a dá se aplikovat na mnoho případů.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Syn hospodáře má mnoho smělých plánů, ale skutečnost je jiná. Když se otec ptá, proč tomu tak je: otec mu odpovídá: Člověk míní, Pan Bůh mění.

24. Hříchy mládí **Грехи молодости**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Je to spíše výmluva nynějších neúspěchů. Pak se odvoláváme na hříchy mládí; Člověk také může z mladistvé nerozvážnosti hodně chybovat a na stará kolena těchto činů velmi lituje.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Výraz pochází z Bible, ale opět si nevybavím konkrétní situaci – otázka má široké uplatnění.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Ve všech případech, kdy se snažíme spíše se vyhnout současné svízelné situaci a na něco se vymlouvat.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Říkám příteli, nic se mi nedaří, na co sáhnu to pokazím. Přítel odpoví: Za to mohou hříchy mládí.

25. Nedělej si modlu **Не сотвори себе кумира**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Modlářství je v očích Boha jeden z nejtěžších hříchů.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Ze Starého zákona. Odehrává se v mnoha případech, kdy vyvolený národ provokuje Boha svými výtvary.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Už při odchodu Izraelitů z Egypta, si po mnoha útrapách a strádání nedali pokoj. Když Mojžíš odešel za modlitbou, uplácali si zlaté tele.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Říká spravedlivý: To si Bůh nezaslouží za lásku a dary, které nám dává, odměnu v podobě modly.

Пример анкеты на русском языке:

ZÁKLADNÍ INFORMACE
ОСНОВНЫЕ СВЕДЕНИЯ

Vzdělání + zaměření:

Образование + специальность: финансы

Vaše mateřština:

Ваш родной язык: русский

Pohlaví:

Пол: муж

Věk:

Возраст: 41

Místo a země narození:

Место и страна рождения: Москва, СССР

Místo a země bydliště:

Место и страна проживания: Москва, Россия

Jste věřící?:

Верующий ли вы?

да

Čtete Bibli?:

Читаете ли вы Библию?

да

Přišel/přišla jste někdy do styku s Bibli?:

Сталкивались ли вы когда-нибудь с Библией?

да

1. Jidášův groš **Копейка Иудея**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Не знаю

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

нет

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не знаю

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

2. Házet perly sviním **Метать бисер перед свиньями**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Напрасно объяснять кому-то то, что он не способен понять.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Проповедь И Христа, Новый завет

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Не мечите бисер перед свиньями или сами станете ими.

3. Miluj bližního svého (jako sebe sama)

Возлюби ближнего своего (как самого себя)

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Основа христианского учения. Любовь есть главное чувство.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Заповедь И Христа

O čem vuprání děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Возлюби ближнего своего, как самого себя и он ответит тебе тем же.

4. Návrat ztraceného syna

Возвращение блудного сына

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Наверное то, что отчий дом есть отчий дом.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Думаю из Библии.

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не знаю

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

5. Nemít, kde hlavu složit

Не иметь где голову приклонить

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Вроде бы И Христос говорил о том, что идущие за ним не будут иметь крова над головой.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Новый завет

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Сюжет не помню, вроде бы диалог И Христа с кем-то желающим стать его учеником

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Прожить жизнь бога, но не иметь, где голову преклонить

6. Sloužit dvěma páním

Служить двум господам

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

То, что не возможно любить Бога и быть черным душою.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?
Библия

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?
Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.
Служить двум господам очень нерацианально и опасно для жизни.

7. Vidět smítko v cizím oku **Видеть сучок в чужом глазу**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?
Видеть недостатки других, а на свои внимания не обращать.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?
Новый завет

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?
Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Видеть сучок в чужом глазу, а в своем бревна не замечать.

Víte jak pokračuje toto přísloví?

Знаете ли вы продолжение этой поговорки?
Видеть сучок в чужом глазу, а в своем бревна не замечать.

8. Třicet stříbrných

Тридцать сребреников

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?
Образность предательства

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Новый завет

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

О том, как Иуде предложили 30 серебряников, чтобы он предал учителя и Иуда с той поры стал думать об этом постоянно.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Возьми свои тридцать серебряников предатель и убирайся вон от сюда.

9. Stát jako solný sloup

Стоять как соляной столп

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Не знаю

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Не знаю

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не знаю

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

10. Kdo hledá, ten vždy najde
Кто ищет, тот всегда найдет

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Вознаграждение за усилия и старания

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Не помню

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не знаю

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Кто ищет любовь, тот всегда ее найдет, если достоин будет этого

11. V rouše Adama
В костюме Адама

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Быть безгрешным

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Ветхий завет

O čem vuprání děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?
О сотворении человека и познании им греха.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

В костюме Адама мне стыдно прийти на вечеринку.

12. Setřást prach ze svých nohou Отрясти прах от ног своих

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Не помню

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Не помню

O čem vuprání děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

13. Potopa světa **Всемирный потоп**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Наказание человечеству за грехи его

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Ветхий завет

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

О всемирном наводнении и гибели всего живого. Спаслись только Ной с семьей и каждой твари по паре.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

И обрушил Бог на Землю потоп всемирный.

14. Zakázané ovoce **Запретный плод**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?
Что все запретное очень любопытно для человека.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Из Ветхого завета

О čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

О познании добра и зла и обретении смертности.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Запретный плод сладок.

15. Syrat si popel na hlavu **Посыпать пеплом главу**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Вроде бы это древнееврейский обряд прощания с умершими.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?
Библия наверное.

О čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

16. Nemocný jako Lazar **Беден как Лазарь**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Не знаю

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Новый завет

O čem vuprání děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Вроде бы о Лазаре и И Христе, точнее не скажу.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Он был беден, как Лазарь

17. Kající se Magdaléna Кающаяся Магдалина

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Раскаившуюся женщину

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Новый завет

O čem vuprání děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Об изгнании И Христом из Магдалины демонов.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Про эту женщину можно сказать, что она кающаяся Магдалина

18. Na začátku bylo slovo
В начале было слово

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Всему есть начало

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?
Ветхий завет

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?
О сотворении мира

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

В начале было слово и слово было у Бога и слово было Бог.

19. Oko za oko, zub za zub
Око за око, зуб за зуб

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Речь идет о мести

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Не помню

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Они решили действовать по принципу око за око, зуб за зуб

20. Manna nebeská Манна Небесная

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Получение благ, как бы с неба свалившихся

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Из Библии

О čem vuprání děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?

О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

О том как Бог накормил иудеев

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus

Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Ждать чего-то, как манну небесную

21. Sodoma a Gomora Содом и Гоморра

Víte co daný frazeologismus znamená?

Что означает данный фразеологизм?

Грех и разврат

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?

Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Ветхий завет

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Разрушение городов, которые совсем отвернулись от бога

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Содом и Гомора были разрушены до основания.

22. Kamen úrazu

Камень преткновения

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Препятствия и трудности на пути к цели.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Из Библии

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

О соблюдении законов божих.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.

Камень преткновения не является камнем в прямом смысле этого слова.

23. Člověk míní, Pán Bůh mění

Человек предполагает, а Бог располагает

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Чтобы не планировал человек, не всегда так и получится.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Наверное из Библии

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.
Человек предполагает что будет богат, а бог располагает его к бедноте.

24. Hříchy mládí **Грехи молодости**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

То, что совершенное что-то плохое в молодости, списывается на эту самую молодость.

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Библия, точнее не помню

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

Не помню

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм
Грехи молодости она ему простила.

25. Nedělej si modlu **Не сотвори себе кумира**

Víte co daný frazeologismus znamená?
Что означает данный фразеологизм?

Нет никого главнее Бога

Víte odkud pochází tento výraz a v jaké situaci se odehrál?
Знаете ли вы, откуда происходит это выражение?

Ветхий завет, 10 заповедей

O čem vypráví děj a v jakých případech se daný frazeologismus vyskytuje?
О чем говорится в сюжете, где используется данный фразеологический оборот?

О том, что Бог есть все и человек не должен обожествлять вещи или людей.

Napište větu, ve které použijete tento frazeologismus
Напишите предложение и используйте в нем этот фразеологизм.
Не сотвори себе кумира и не поклоняйся ему, как мне.